

پایش ملی محیط کسب و کار ایران

بهار ۱۴۰۵

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

(دوره سی و نهم)

مرداد ۱۴۰۵

فهرست مطالب

۳	مقدمه.....
۴	چکیده نتایج.....
۵	بخش اول: روش‌شناسی گزارش.....
۵	معرفی مؤلفه‌های طرح پایش.....
۹	طرح نمونه‌گیری.....
۱۵	محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار.....
۱۶	آشنایی با نظریه عمومی کارآفرینی شین.....
۱۷	بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری.....
۱۷	شاخص ملی محیط کسب و کار.....
۱۸	شاخص بخشی محیط کسب و کار.....
۲۱	شاخص استانی محیط کسب و کار.....
۲۶	شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی.....
۲۹	شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها.....
۳۱	شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین.....
۳۳	شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی.....
۳۴	شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی.....
۳۵	شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان.....
۳۵	شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت تولید بنگاه‌های اقتصادی.....

عنوان: طرح پایش محیط کسب و کار ایران بهار ۱۴۰۵

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۵ شماره گزارش: دوره سی و نهم / RC-1405-CSM-S1-1242

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، مرکز پژوهش‌ها (مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴)

تهیه و تنظیم: زهرا ناصری و حانیه زیادلو

همکاران: فاطمه بهروزی هما، سید علی رنجبر، الهام حسینی شبستری، لیلا قربان‌پور و فاطمه قهرمانی

همکاران اتاق‌ها: فاطمه پورحسین (تبریز)، سید جلال سادات امینی (ارومیه)، حسین خدادادی (اردبیل)، ندا شوشتری (اصفهان)، فاطمه اکرمی (فرد کاشان)، خانم شهناز آزادفلاح (کرج)، عبدالصاحب صیفی زاده (ایلام)، خانم محمدی-غلامرضا دشتی منش (بوشهر)، محمدرضا رشیدی (تهران)، مصطفی مقیم (شهرکرد)، مهدیه ضیائیان (بیرجند)، سمیرا سبزواری (مشهد)، مریم محروقی (بجنورد)، اعظم ساسانی (اهواز)، آقای شاهین راز-خ سولماز سلوکی (آبادان)، زینب سربال زاده (خرمشهر)، فرانک رسولی (زنجان)، عالیہ گرجی (سمنان)، مجتبی شه‌بخش (زاهدان)، نجمه ایزدی (شیراز)، خانم رضایی (قزوین)، فهیمه علی عسگری (قم)، آقای عبدالباسط محمدی (سندج)، آقای مهندس بهنام بنی اسدی (کرمان)، خانم سارا کیوانفرد (کرمانشاه)، ندا نگارچی (یاسوج)، الناز قنبرپور (گرگان)، آقای محمدی (رشت)، سپیده کوشکی (خرم‌آباد)، پرستو آهن‌گداز (ساری)، سعید قلی نیک (اراک)، راضیه حداد (بندرعباس)، روح الله پورعراقیان (همدان)، فاطمه آذرنوش (یزد)

ناظران علمی: عیسی منصوری و محمدرضا دوست محمدی

ملاحظات الف- حقوق معنوی اثر متعلق به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر ماخذ بلامانع خواهد بود.

ب- مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نمی‌باشد.

مقدمه

محیط کسب و کار به مجموعه عواملی گفته می‌شود که بر عملکرد یا اداره بنگاه‌های اقتصادی مؤثر هستند اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها قرار دارند؛ عواملی نظیر قوانین و مقررات، میزان بارندگی، فرهنگ کاری در یک منطقه و ... که در کشورها و مناطق جغرافیایی گوناگون، در هر رشته کاری و نیز در طول زمان متفاوت هستند. امروزه، بهبود محیط کسب و کار یکی از مهمترین راهبردهای توسعه اقتصادی هر کشور به شمار می‌رود و علاوه بر آن هرچه محیط کسب و کار یک کشور شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی بیشتر و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه نیز بیشتر می‌شود. با این حال بهبود محیط کسب و کار، نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مطلوب است، که دستیابی به این مهم نیازمند وجود فرایندی مستمر برای پایش و سنجش وضعیت محیط کسب و کار هر کشور است.

در همین راستا و در سال ۱۳۹۰، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را تصویب کردند. به موجب ماده ۴ این قانون: اتاق‌ها موظفند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در قالب اجرای یک طرح پژوهشی در سال ۱۳۹۴، نسبت به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار اقدام نمود و اجرای طرح ملی پایش محیط کسب و کار را در اواخر سال ۱۳۹۵ با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف ایران در دستور کار خود قرار داد.

گزارش حاضر، سی و نهمین گزارش فصلی است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با رویکرد تلفیق داده‌های پیمایشی با داده‌های آماری بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین^۱ ارائه نموده است. در این گزارش، داده‌های پیمایشی حاصل از ادراک سنجی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور در بهار ۱۴۰۵، حدود ۲۸۶۴ هزار فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی (CAWI^۲) و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه (CATI^۳) صورت گرفته است و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

امید است نتایج این طرح بتواند نقشه راه روشنی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در جهت بهبود محیط کسب و کار کشور فراهم آورد.

شایان ذکر است به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور از اسفند ماه سال ۹۸، شاخص ملی محیط کسب و کار با احتساب اثر کرونا به عنوان یکی از موانع کسب و کار محاسبه شده است و در پاییز ۱۴۰۱، به دلیل کاهش اثرگذاری شاخص مذکور در محیط کسب و کار، از محاسبات حذف شده است. به منظور بررسی ارزیابی فعالان اقتصادی از تاثیر جنگ بر کسب و کارها در دوره بهار ۱۴۰۵ محاسبات با احتساب اثر مذکور انجام شده است.

-
1. Schein
 2. Computer Assisted Web Interviewing
 3. Computer Assisted Telephone Interviewing

چکیده نتایج

بر اساس نتایج حاصل از پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۵، ۶/۲۳ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شده که به طور جزئی نامساعدتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۴ با میانگین ۶/۲۰) است.

در بهار ۱۴۰۵ فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات ۲- دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و ۳- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند. لازم به ذکر است در دوره زمستان ۱۴۰۴، مؤلفه محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت برای اولین بار جزو سه مشکل فعالان اقتصادی ذکر شده است.

بر اساس یافته‌های این طرح در بهار ۱۴۰۵ استان‌های قم، اصفهان و زنجان به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر استان‌ها ارزیابی شده‌اند.

بر اساس یافته‌های طرح، میانگین ظرفیت فعالیت (واقعی) بنگاه‌های اقتصادی شرکت‌کننده در فصل بهار ۱۴۰۵ معادل ۳۵ درصد بوده است که تقریباً مشابه فصل زمستان ۱۴۰۴، ۱ درصد بیشتر از دوره قبل گزارش شده است.

بر اساس نتایج این پایش در بهار ۱۴۰۵، وضعیت محیط کسب و کار در بخش کشاورزی (۶/۲۳) در مقایسه با بخش‌های خدمات (۶/۲۱) و صنایع (۶/۱۳) نامناسب‌تر ارزیابی شده است.

در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی برحسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev4، رشته ۱- مالی و بیمه، ۲- استخراج معدن و ۳- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار و رشته فعالیت‌های ۱- خدمات مربوط به تأمین جا و غذا، ۲- آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه و ۳- هنر، سرگرمی و تفریح، بدترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۵، عدد ۶/۳۵ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به دست آمده است که نامناسب‌تر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۴ با میانگین ۶/۳۲) است. میانگین ارزیابی محیط اقتصادی عدد ۶/۸۵ است که در ارزیابی فصل گذشته عدد ۶/۸۳ حاصل شده بود و میانگین ارزیابی محیط نهادی عدد ۵/۹۴ است که در فصل گذشته عدد ۵/۹۱ ارزیابی شده بود. بر این اساس، محیط قانونی و حقوقی با عدد ۵/۵۹ و محیط مالی با عدد ۸/۳۸ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند. لازم به ذکر است که شاخص شین به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

در ادامه گزارش، روش‌شناسی انجام پایش، جداول و نمودارهای آماری به همراه تحلیل نتایج به طور مبسوط شرح داده شده است.

بخش اول: روش‌شناسی گزارش

مطابق با ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، اتاق‌ها موظف هستند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند. مطابق با همین مأموریت، مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون ایران اقدام به برنامه‌ریزی برای جمع‌آوری اطلاعات و محاسبه شاخص ملی محیط کسب و کار ایران بر اساس ۷۰ مؤلفه پیمایشی و آماری کرده است که مولفه‌ها از نتایج اجرای طرح مطالعاتی در همین خصوص به‌دست آمده‌اند. اطلاعات ۲۸ مؤلفه پیمایشی از روش تکمیل پرسشنامه با همکاری فعالان اقتصادی (تعیین شده با روش‌های نمونه‌گیری) به‌دست می‌آید و برای کسب اطلاع درمورد ۴۲ مؤلفه آماری از منابع اطلاعاتی و آمار رسمی کشور که تا زمان انتشار نشریه به‌روزرسانی می‌شوند، استفاده می‌شود و در نهایت، شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار ایران به تفکیک ملی، استان، بخش‌های عمده و رشته فعالیت‌های اقتصادی محاسبه شده‌اند.

معرفی مؤلفه‌های طرح پایش

مطابق مدل ارائه شده برای محاسبه شاخص محیط کسب و کار در ایران، شاخص ملی محیط کسب و کار از طریق انجام محاسبات بر روی ۷۰ نماگر که شامل ۲۸ مؤلفه پیمایشی و ۴۲ مؤلفه آماری که از عوامل مختلف و قابل احصای مؤثر بر اداره واحدهای تولیدی در ایران معرفی شده است، حاصل می‌شود. قابل ذکر است مؤلفه‌های پیمایشی و آماری مورد استفاده در محاسبه فضای کسب و کار کشور به صورت زیر تعریف شده‌اند:

الف : مؤلفه‌های پیمایشی:

۱. نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۲. برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۳. بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۴. بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۵. غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶. رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۷. تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۸. تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۹. وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۱۰. رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات

۱۱. دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۱۲. فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۱۳. ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۱۴. ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۱۵. وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۱۶. ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۱۷. عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۱۸. فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۱۹. دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۲۰. کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۲۱. کمبود تقاضا در بازار
۲۲. کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۲۳. کمبود نیروی کار ماهر
۲۴. محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۲۵. محدودیت دسترسی به آب
۲۶. محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۲۷. فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۲۸. موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

ب. مؤلفه‌های آماری:

محیط نهادی

- نماگر ۱. محیط سیاسی (تأثیر عوامل سیاسی - امنیتی بر اداره بنگاه‌ها)
 - ۱-۱. تعداد مطبوعات دارای مجوز و فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
 - ۲-۱. تعداد سرقت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
 - ۳-۱. تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) - (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۲. محیط علمی - آموزشی (مهارت و تحصیلات نیروی انسانی)

۲.۱- دانش آموخته‌های مراکز فنی حرفه‌ای (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۲- تعداد دانش آموخته‌های دانشگاهی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۳- نرخ باسوادی ۶ ساله و بالاتر

۲.۴- تعداد دانش‌آموزان به ازای هر کلاس

نماگر ۳. محیط فرهنگی (فرهنگ، رضایت‌مندی و فرهیختگی نیروی انسانی)

۳.۱- تعداد صندلی‌های سینما (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۲- تعداد فرهنگ‌سراها و کتابخانه‌های عمومی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۳- تعداد عناوین کتاب‌های منتشر شده در استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۴- تعداد خواسته‌های بازگشت به کار در هیأت‌های تشخیص دعاوی کار نسبت به کل شاغلان استان

نماگر ۴. فناوری و نوآوری

۴.۱- شاخص استانی فناوری اطلاعات

۴.۲- تعداد کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۴.۳- تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۵. محیط قانونی و حقوقی (حاکمیت قانون، تضمین‌های حقوق مالکیت و عملکرد دادگستری)

۵.۱- نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)

۵.۲- امتیاز قضایی و اداری (تخصیصی گزارش‌های عملکرد استانی قوه قضائیه)

۵.۳- میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)

۵.۴- تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۶. ساختار و عملکرد دولت

۶.۱- تعداد کارمندان دستگاه‌های دولتی و حکومتی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۶.۲- پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عملکرد بودجه عمرانی)

محیط اقتصادی

نماگر ۷. محیط کلان (ثبات اقتصاد کلان، ساختارهای اشتغال)

- ۷.۱- شاخص تورم مصرف کننده
- ۷.۲- شاخص تورم تولیدکننده
- ۷.۳- نرخ مشارکت نیروی انسانی (درصد)
- ۷.۴- نرخ بیکاری (درصد)
- ۷.۵- ارزش صادرات غیرنفتی استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۷.۶- نرخ رشد منطقه‌ای (درصد)

نماگر ۸. محیط مالی (تأمین مالی)

- ۸.۱- سرانه مانده تسهیلات اعطایی

نماگر ۹. محیط جغرافیایی (زیرساخت‌ها، ظرفیت‌های اقلیمی و استانی)

- ۹.۱- متوسط بارندگی سالانه استان (میلی متر)
- ۹.۲- تعداد هتل‌های ۴ و ۵ ستاره
- ۹.۳- تعداد تخت بیمارستانی فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۹.۴- طول راه‌های بین شهری (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع مساحت)
- ۹.۵- تعداد انبار و سردخانه (به نسبت مساحت استان)
- ۹.۶- مساحت مراتع خوب (به نسبت مساحت استان)
- ۹.۷- ضریب نفوذ بیمه (درصد)
- ۹.۸- فاصله مرکز استان تا بندر تجاری (آبی) و فعال بین المللی (کیلومتر)
- ۹.۹- طول راه آهن به مساحت استان (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع)
- ۹.۱۰- درصد روستاهای گازرسانی شده از کل روستاهای استان

نماگر ۱۰. ساختار تولید (انحصار، خوشه‌ها، وابستگی به مواد اولیه)

- ۱۰.۱- تعداد بهره‌برداران کشاورزی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۱۰.۲- درصد مساحت کشت آبی از کل مساحت زیر کشت

۱۰.۳- تعداد معادن در حال بهره‌برداری (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۴- تعداد کارگاه‌های صنعتی فعال (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۵- سرانه مساحت پروانه‌های ساختمانی صادره در نقاط شهری

لازم به ذکر است که عناوین برخی مولفه‌های آماری با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط اصلاح و یا جایگزین شده‌اند.

طرح نمونه‌گیری

از آنجا که استخراج، انتشار داده‌ها و ارائه نتایج حاصل، در سطح متغیرها، اپتیمم شده است و برای اینکه محاسبات از مبنای دقیق آماری برخوردار باشد لذا انتخاب نمونه‌ها (فعالان اقتصادی) بر مبنای طرح نمونه‌گیری است که در ذیل به آن اشاره می‌شود.

هدف کلی:

هدف کلی از این طرح، شناخت وضعیت جاری محیط کسب و کار در ایران و تغییرات آن به صورت فصلی و سالانه است. این هدف از طریق موارد زیر به دست می‌آید:

۱. برآورد فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران
۲. برآورد فصلی و سالانه شاخص استانی محیط کسب و کار در ایران
۳. برآورد تغییرات فصلی شاخص محیط کسب و کار در سطح ملی و استانی
۴. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران در سطح بخش‌های عمده اقتصادی (خدمات، صنعت و کشاورزی)
۵. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران در سطح فعالیت‌های اصلی اقتصادی (ISIC^۴)

جامعه هدف

مجموعه واحدهایی که طبق تعریف شامل اعضای فعال اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اصناف و تعاون هستند، جامعه هدف طرح را تشکیل می‌دهند. بنابراین اعضای غیرفعال و اعضای که عضو سه اتاق نیستند را پوشش نمی‌دهد.

جامعه آمارگیری

جامعه آمارگیری با حذف اعضای غیر فعال سه اتاق از چارچوب آماری به دست می‌آید.

واحد آماری

واحد آماری، مدیر یک واحد از سه اتاق کشور می‌باشد که در بانک اطلاعاتی سه اتاق ثبت شده است و فعال است.

زمان آماری

زمان آماری برای تکمیل سؤالات پرسشنامه، وضعیت محیط کسب و کار در فصل بهار سال ۱۴۰۵ است.

زمان آمارگیری

زمان آمارگیری اواخر خرداد و تیر ماه ۱۴۰۵ بوده است.

روش آمارگیری

به صورت نمونه‌گیری برای مؤلفه‌های پیمایشی و جمع‌آوری داده از منابع رسمی برای مؤلفه‌های آماری است.

روش جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات مورد نیاز این طرح به ۲ روش به دست می‌آید. برای مؤلفه‌های پیمایشی به صورت آمارگیری الکترونیکی و تکمیل پرسشنامه از طریق سامانه اینترنتی توسط واحدهای انتخاب شده در طرح نمونه‌گیری است و برای مؤلفه‌های آماری از روش جمع‌آوری داده‌ها از مراجع رسمی کشور است.

سطح ارائه برآورد

برآوردها بر اساس اهداف طرح به صورت ملی و استانی هستند.

پارامتر مورد نظر

پارامترهای مورد نظر شامل میانگین وزنی شاخص محیط کسب و کار در ایران است.

چارچوب نمونه‌گیری

چارچوب نمونه‌گیری، اعضای فعال سه اتاق هستند.

واحد نمونه‌گیری

واحد نمونه‌گیری واحدهای فعال سه اتاق هستند.

روش نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری، طبقه‌بندی دو مرحله‌ای شده است که واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی اول، استان‌ها و واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، براساس بخش عمده اقتصادی است.

در این طرح، علاوه بر برآورد سطوح، برآورد تغییرات نیز مورد نظر است، از این رو از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری چرخشی با ثابت نگه‌داشتن بخشی از واحدهای نمونه بین دو فصل آمارگیری و تغییر بقیه‌ی واحدها، به بهترین نحو، امکان برآورد سطوح و تغییرات را فراهم می‌کند. انجام بهینه‌ی نمونه‌گیری چرخشی، مستلزم به‌کارگیری

نمونه‌ی کلیدی^۵ است. منظور از نمونه‌ی کلیدی، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای تأمین نیازهای چند آمارگیری یا چند دوره از یک آمارگیری، زیرنمونه‌هایی انتخاب کرد. در آمارگیری‌های ادواری، استفاده از نمونه‌ی شاخص ضمن صرفه‌ی اقتصادی، امکان کنترل بهتر عملیات اجرایی و هم‌پوشانی نمونه‌ها در دوره‌های مختلف آمارگیری را فراهم می‌کند.

چارچوب و طراحی نمونه‌ی شاخص

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی اول در این طرح، استان‌ها براساس سهم از GDP کشور است که واحدهای نمونه‌گیری مرحله‌ی اول را شامل می‌شود.

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، فهرستی از نام و نشانی، بخش عمده اقتصادی و نام اتاق فعالان اقتصادی از نمونه‌ی شاخص است. روش ساخت این چارچوب، در اتاق‌ها (بازرگانی، تعاون و اصناف) متفاوت از یکدیگر است.

در اتاق بازرگانی، برای ساخت این چارچوب، پیش از اجرای طرح، فعالان اقتصادی در یک محدوده‌ی جغرافیایی مشخص، با استفاده از آمارگیری تلفنی بهنگام می‌شوند. فعالان اقتصادی جدید معرفی شده در هر سال، بر اساس ثبت کارت بازرگانی جدید در ماه‌های انتهایی سال قبل، انتخاب می‌شوند. در اتاق اصناف و تعاون، چارچوب نمونه‌گیری همانند روش قبل است با این تفاوت که فرآیند بهنگام سازی آن دو سال یکبار است.

الگوی چرخش

با توجه به اهداف طرح، الگوی چرخش انتخابی برای این طرح، یک الگوی ۲-۲-۲ است، یعنی طی دوره‌ی نمونه‌ی کلیدی از هر فعال اقتصادی نمونه، حداکثر چهار بار آمارگیری به عمل می‌آید، به این ترتیب که فعال اقتصادی، دو فصل متوالی در نمونه است، سپس به طور موقت برای دو فصل متوالی از نمونه خارج می‌شود، بعد مجدداً برای دو فصل متوالی به نمونه باز می‌گردد و پس از آن تا انتهای سال‌های مربوط به دوره نمونه کلیدی از نمونه خارج می‌شود. در هر فصل، از چهار گروه چرخش که هر یک از سه گروه فعال اقتصادی (بازرگانی، تعاون و اصناف)، آمارگیری می‌شود:

۱- گروهی که برای اولین بار وارد نمونه شده است،

۲- گروهی که برای دومین بار در نمونه است،

۳- گروهی که پس از دو فصل خروج موقت، مجدداً به نمونه وارد شده است،

۴- گروهی که برای آخرین بار در نمونه است.

پس از ساخت گروه‌های چرخش، به هر فصل آمارگیری، بر اساس الگوی چرخش، چهار گروه چرخش منتسب می‌شود تا تمام فعالان اقتصادی متعلق به آن‌ها آمارگیری شوند. به این ترتیب در هر فصل آمارگیری به هر چهار گروه یاد شده مراجعه می‌شود.

تعیین تعداد نمونه

با هدف برآورد شاخص ملی، استانی و رشته فعالیتی کل کشور در هر فصل، تعداد نمونه با استفاده از رابطه زیر محاسبه شده است:

$$n = \frac{z_{0.975}^2 (1-r)}{\beta^2 r} \cdot (1 + N_r) \cdot Def f$$

که در آن:

β : خطای نسبی برآورد (۰/۰۵)

t : مقدار مفروض شاخص

N_r : نرخ ریزش فعالان اقتصادی نمونه است که برابر با ۰/۴ در نظر گرفته شده است.

$Deff$: اثر طرح (برابر ۲/۵)

پس از محاسبه‌ی اندازه‌ی نمونه در سطح ملی، اندازه‌ی نمونه‌ی مورد نیاز در هر استان، با کمک روش تخصیص بینابین و با توجه به ملاحظات اجرایی و کارشناسی، تعیین می‌شود.

روش برآورد

برای دستیابی به برآوردهای مورد نظر، ابتدا باید داده‌های مربوط به هر یک از فعالیت‌های اقتصادی نمونه و اعضای آن‌ها وزن‌دهی شوند. وزن‌دهی در هر فصل بر اساس اعمال وزن پایه، انجام می‌گیرد. وزنی که پس از اعمال این مراحل وزن‌دهی به‌دست می‌آید، تعیین می‌کند که هر فعال اقتصادی در نمونه، نماینده‌ی چند فعال اقتصادی در جامعه است. پس از وزن‌دهی، برآورد تعداد از جمع وزن‌ها، برآورد نرخ از تقسیم برآوردهای تعداد و برآورد تغییرات بین دو دوره‌ی زمانی از اختلاف برآوردهای دو دوره به دست می‌آید.

در جدول ۱، حروف و اعداد به ترتیب نماد گروه چرخش و نوبت آمارگیری از گروه چرخش است.

میزان مشارکت و تعداد نمونه موثر

میزان مشارکت نمونه‌های منتخب نسبت به کل نمونه‌های در نظر گرفته شده برای هر استان در جدول ۳ قابل مشاهده است. نرخ پاسخگویی در اجرای طرح پایش ملی محیط کسب‌وکار نیز محاسبه شده است. لازم به ذکر است بر اساس جدول ۲، این تعداد نمونه با احتساب نرخ ریزش (عدم همکاری، عدم پاسخگویی، تغییر فعالیت و ..) ۴۰ درصد در نظر گرفته شده است و تعداد نمونه بهینه برای تعمیم نتایج بر اساس اهداف طرح حدود ۳۵۰۰ نمونه است.

لذا ضمن تاکید بر قابل اطمینان بودن نتایج ملی برآوردهای ارائه شده، نتایج استانی طرح با احتیاط بیشتری باید مورد استفاده و استناد کاربران قرار گیرد.

جدول ۱- الگوی چرخش

سال ۱۴۰۳				سال ۱۴۰۲				سال ۱۴۰۱				
زمستان	پاییز	تابستان	بهار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Q4	Q
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R4	R3	R
-	-	-	-	-	-	-	-	-	S4	S3	-	S
-	-	-	-	-	-	-	-	T4	T3	-	-	T
-	-	-	-	-	-	-	U4	U3	-	-	U2	U
-	-	-	-	-	-	V4	V3	-	-	V2	V1	V
-	-	-	-	-	W4	W3	-	-	W2	W1	-	W
-	-	-	-	X4	X3	-	-	X2	X1	-	-	X
-	-	-	Y4	Y3	-	-	Y2	Y1	-	-	-	Y
-	-	Z4	Z3	-	-	Z2	Z1	-	-	-	-	Z
-	AA4	AA3	-	-	AA2	AA1	-	-	-	-	-	AA
AB4	AB3	-	-	AB2	AB1	-	-	-	-	-	-	AB
AC3	-	-	AC2	AC1	-	-	-	-	-	-	-	AC
-	-	AD2	AD1	-	-	-	-	-	-	-	-	AD

جدول ۲- تعداد واحدهای نمونه طرح به تفکیک استان

تعداد واحدهای نمونه	استان	تعداد واحدهای نمونه	استان
۱۹۵	فارس	۲۱۱	آذربایجان شرقی
۷۹	قزوین	۱۰۳	آذربایجان غربی
۷۸	قم	۶۱	اردبیل
۷۳	کردستان	۳۴۲	اصفهان
۱۸۳	کرمان	۱۸۳	البرز
۷۳	کرمانشاه	۵۹	ایلام
۶۱	کهگیلویه و بویراحمد	۱۶۱	بوشهر
۷۲	گلستان	۱۱۰۱	تهران
۱۱۳	گیلان	۵۵	چهارمحال و بختیاری
۷۸	لرستان	۷۲	خراسان جنوبی
۱۵۵	مازندران	۳۵۴	خراسان رضوی
۱۰۵	مرکزی	۵۱	خراسان شمالی
۱۱۱	هرمزگان	۳۸۱	خوزستان
۷۳	همدان	۶۳	زنجان
۱۰۱	یزد	۶۲	سمنان
۴۸۸۰	کل	۷۱	سیستان و بلوچستان

جدول ۳- میزان مشارکت پاسخگویان در طرح به تفکیک استان

استان	نرخ پاسخگویی (درصد)					
	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۴	زمستان ۱۴۰۴ بهار ۱۴۰۵
آذربایجان شرقی	۶۵	۵۹	۶۳	۷۴	۷۳	۴۵
آذربایجان غربی	۶۶	۸۱	۹۲	۸۳	۸۵	۷۰
اردبیل	۶۸	۸۵	۷۰	۴۹	۴۳	۴۵
اصفهان	۷۰	۸۴	۷۸	۶۴	۶۴	۳۸
البرز	۸۱	۸۶	۷۱	۵۸	۵۰	۳۷
ایلام	۶۰	۷۰	۸۲	۶۷	۶۱	۵۶
بوشهر	۵۷	۶۱	۵۵	۳۵	۴۵	۲۲
تهران	۴۲	۳۷	۳۷	۳۵	۳۵	۲۱
چهارمحال و بختیاری	۶۰	۶۵	۸۰	۷۴	۸۱	۵۳
خراسان جنوبی	۵۳	۴۹	۴۸	۵۱	۴۶	۴۰
خراسان رضوی	۳۴	۳۸	۴۳	۵۰	۴۷	۲۹
خراسان شمالی	۶۵	۶۳	۶۵	۷۸	۷۶	۶۲
خوزستان	۴۸	۵۵	۶۰	۵۱	۵۸	۴۶
زنجان	۶۴	۷۹	۷۸	۷۴	۶۱	۶۴
سمنان	۶۳	۷۴	۷۴	۷۷	۷۱	۴۸
سیستان و بلوچستان	۷۲	۷۰	۷۸	۴۸	۴۷	۴۴
فارس	۵۸	۵۵	۵۶	۶۲	۵۷	۶۱
قزوین	۸۰	۷۸	۹۳	۸۴	۹۱	۷۸
قم	۵۸	۶۲	۷۴	۷۸	۹۶	۲۳
کردستان	۶۲	۷۰	۷۱	۶۸	۵۸	۴۸
کرمان	۶۰	۵۲	۴۷	۴۵	۴۹	۳۴
کرمانشاه	۷۰	۷۵	۷۵	۶۸	۳۵	۷۳
کهگیلویه و بویراحمد	۵۴	۳۱	۳۲	۴۹	۸۸	۴۶
گلستان	۶۸	۶۶	۹۳	۷۸	۸۴	۳۸
گیلان	۶۸	۶۸	۶۵	۴۹	۵۶	۴۰
لرستان	۵۹	۸۵	۶۴	۷۳	۶۸	۴۹
مازندران	۶۶	۷۳	۷۰	۷۵	۷۱	۵۶
مرکزی	۷۴	۷۱	۷۷	۶۸	۷۸	۴۵
هرمزگان	۵۶	۵۰	۵۶	۶۹	۵۴	۹۲
همدان	۵۴	۵۲	۶۸	۶۱	۴۱	۴۷
یزد	۵۷	۶۴	۷۷	۶۴	۵۰	۶۳
کل	۵۷	۵۷	۵۹	۵۵	۵۵	۴۱

محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار

پس از استخراج داده‌های پیمایشی، ابتدا برای هر مؤلفه، میانگین ارزیابی اعضای اتاق‌های هر استان در هر بخش q_{ij} محاسبه می‌شود. در فرمول زیر q_{ijk} مشارکت‌کننده‌ها (n) هر استان (i) در هر بخش (j) است و اندیس k نشان‌دهنده رای‌دهنده مورد نظر (اعضای اتاق‌های سه‌گانه) است.

$$q_{ij} = \frac{\sum_{k=1}^n q_{ijk}}{n_{ij}}$$

وزن نمونه‌گیری بر اساس استان، بخش عمده اقتصادی و اتاق تعیین می‌شود و در محاسبه میانگین q_{ij} لحاظ می‌شود. برای محاسبه شاخص کل از ترکیب وزنی جزء داده‌های آماری (Hard Data) با نسبت ۲۰٪ و جزء مولفه‌های پیمایشی (Survey Data) با نسبت ۸۰٪ استفاده می‌شود. روش انجام محاسبه به طول کامل در طرح پژوهشی توضیح داده شده است.

نرمال‌سازی و ترکیب داده‌های آماری (Hard Data)

به منظور نرمال کردن داده‌های آماری، ابتدا داده‌های آماری خام را که از مراکز آماری مختلف به تفکیک استان‌ها جمع‌آوری شده است، با تقسیم بر جمعیت استان به صورت نسبی و قابل مقایسه تبدیل می‌شود. سپس بر اساس روش فاصله از مرز^۶ که در اغلب مطالعات بین‌المللی مانند شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی یا شاخص توسعه انسانی سازمان ملل متحد بکار می‌رود- داده‌های آماری نسبی به داده‌های نرمال شده تبدیل می‌شود.

در روش فاصله از مرز، نمره فاصله از مرز، شکاف بین عملکرد یک استان از معیار بهترین عملکرد در میان استان‌ها و در طی زمان به دست می‌آید. محاسبه نمره فاصله از مرز برای هر استان دو گام اصلی دارد.

اولین گام نرمال کردن داده‌های جمع‌آوری شده از هر یک از مولفه‌های دارای بار مثبت مانند نرخ باسوادی در هر استان که با استفاده از یک تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

$$P_{norm} = \left(9 \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 1$$

که در فرمول بالا w بزرگترین و f کوچکترین نمره مولفه در میان همه استان‌ها در کل طول دوره محاسبه شاخص است و P نمره نرمال نشده استان و P_{norm} داده نرمال شده یا نمره فاصله از مرز برای هر یک از اجزاء مولفه‌های شاخص است.

برای هر یک از مولفه‌های دارای بار منفی مانند تعداد نسبی سرقت‌ها در هر استان با استفاده از تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

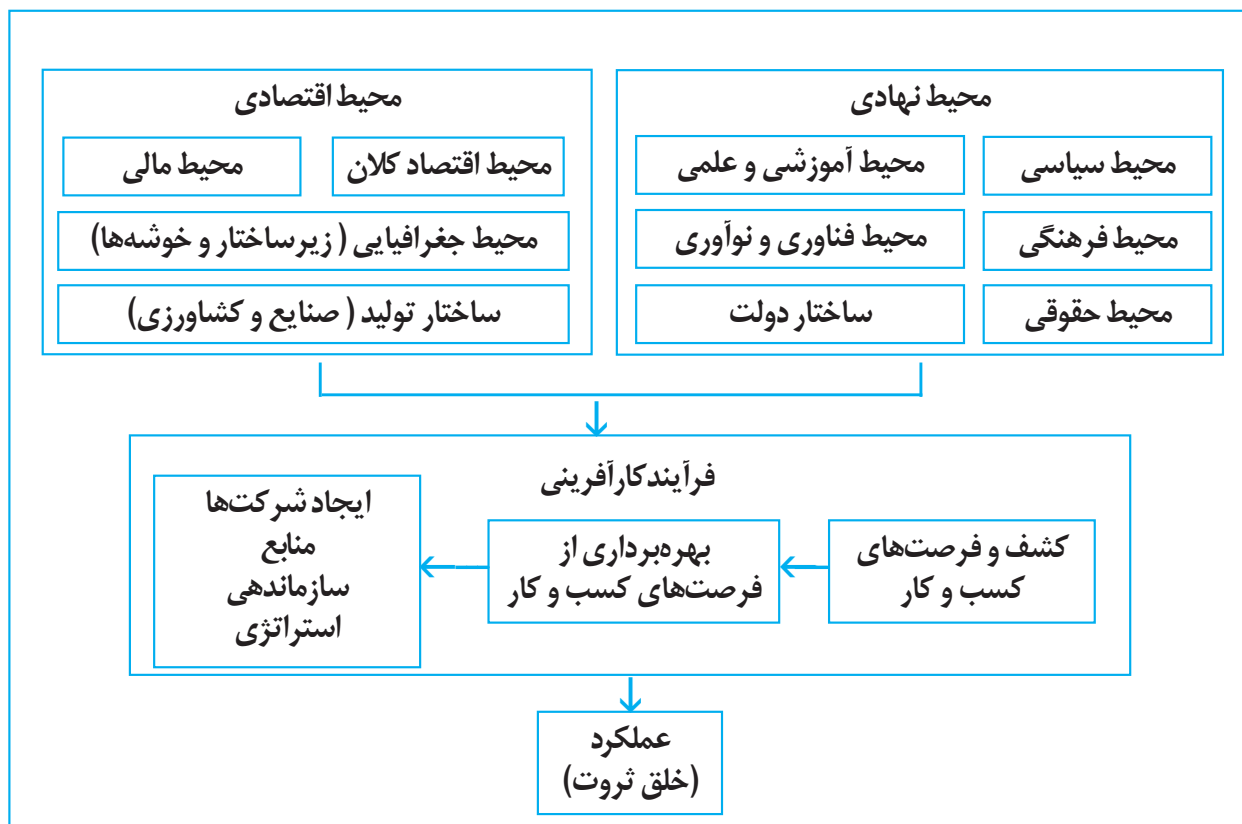
$$P_{norm} = \left((-9) \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 10$$

دومین گام، محاسبه میانگین ساده هر یک از نمره‌های فاصله از مرز برای هر یک از بخش داده‌های آماری نماگرها است.

آشنایی با نظریه عمومی کار آفرینی شین

بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین، می‌توان دو مجموعه عوامل محیطی معین را به محیط اقتصادی و محیط نهادی تفکیک کرد. عوامل محیط اقتصادی شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، ساختار تولید و محیط جغرافیایی و عوامل محیط نهادی شامل محیط سیاسی، محیط حقوقی، محیط فرهنگی و محیط آموزشی و علمی، محیط فناوری و نوآوری و ساختار دولت می‌شود. این دو مجموعه عوامل بر کسب و کارهای موجود و بر فرآیند کار آفرینی که در واقع نقطه آغازین کسب و کار است، اثر می‌گذارد. هر چه محیط کسب و کار (محیط نهادی و اقتصادی) شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی بیشتر است و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه بیشتر می‌شود.

شکل ۱. مدل مفهومی بسط یافته محیط کسب و کار بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین

بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری

شاخص ملی محیط کسب و کار

جدول ۴ - شاخص ملی محیط کسب و کار

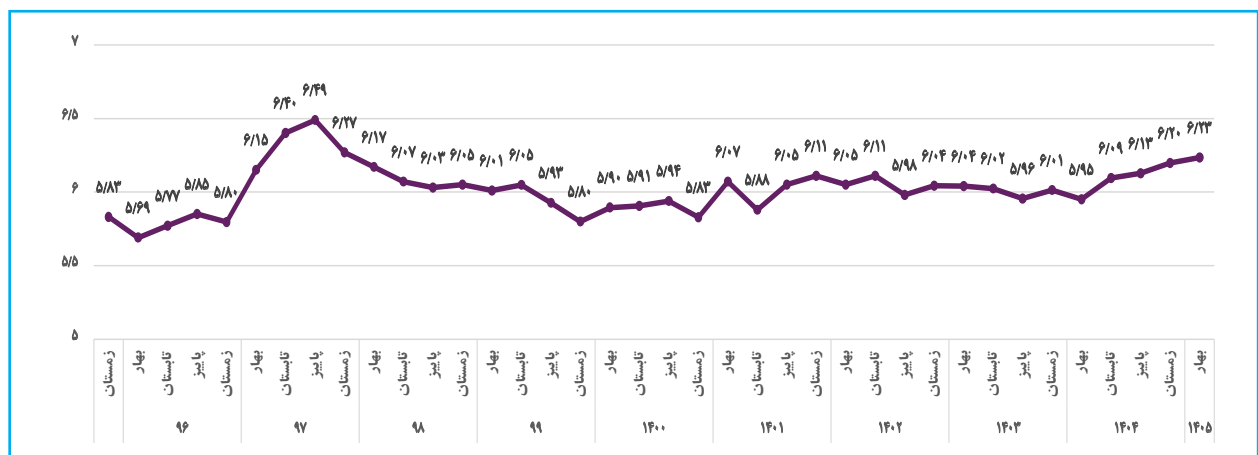
سال	سال	سال	سال	بهار	زمستان	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به*
۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	فصل گذشته
۵/۸۹	۶/۰۳	۶/۰۵	۶/۰۱	۶/۰۹	۵/۹۵	۶/۲۳	۴/۷۷

*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

نتایج پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۵ عدد ۶/۲۳ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) را به عنوان شاخص ملی نشان می دهد که به طور جزئی نامساعدتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۴ با میانگین ۶/۲۰) است.

این ارزیابی بیانگر آن است که از نظر فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، وضعیت برخی مؤلفه های مؤثر بر محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۵ نامساعدتر شده است. لازم به ذکر است که این شاخص از طریق ادغام اطلاعات حاصل از مولفه های پیمایشی (۲۸ مؤلفه) و داده های مؤلفه های آماری (۴۲ مؤلفه) به نسبت ۸۰ و ۲۰ محاسبه شده است.

نمودار ۱ - روند شاخص ملی محیط کسب و کار

شاخص بخشی محیط کسب و کار

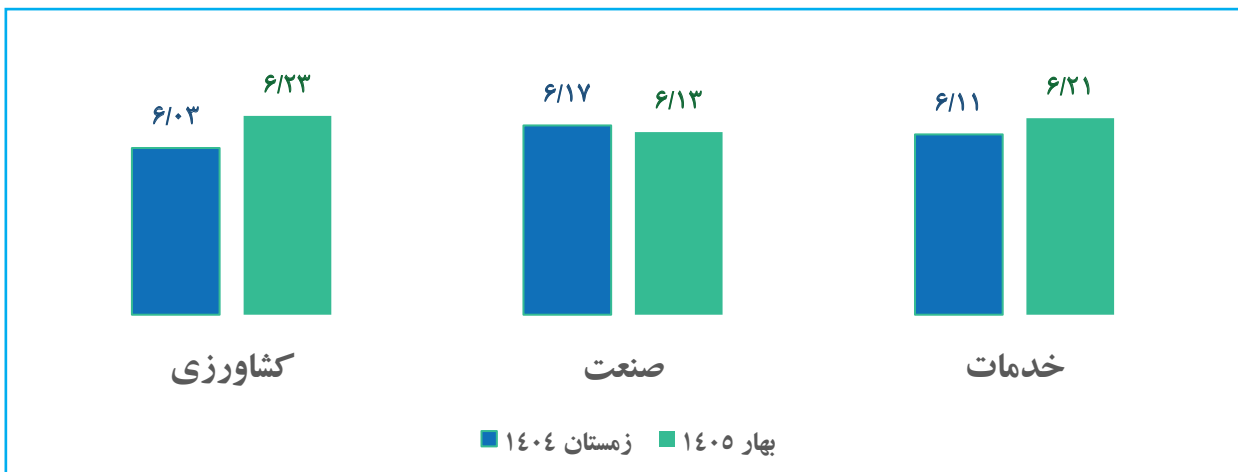
جدول ۵- شاخص محیط کسب و کار بر حسب بخش های عمده اقتصادی

بخش	بهار ۱۴۰۴	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به*	
				فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
کشاورزی	۵/۹۰	۶/۰۳	۶/۲۳	۳/۲۸	۵/۵۱
صنعت	۵/۸۸	۶/۱۷	۶/۱۳	-۰/۶۸	۴/۲۵
خدمات	۵/۸۳	۶/۱۱	۶/۲۱	۱/۶۲	۶/۶۶

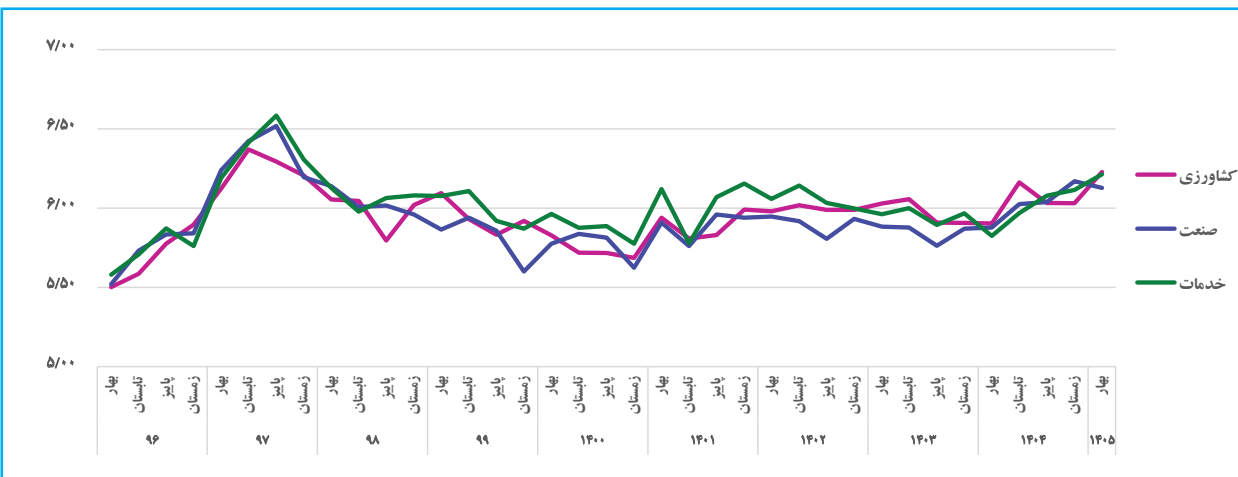
*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به دوره گذشته است.

با توجه به تقسیم رشته فعالیت ها در سه بخش عمده کشاورزی، صنعت و خدمات، فعالان اقتصادی سراسر کشور در بهار ۱۴۰۵، وضعیت محیط کسب و کار بخش صنعت و بخش کشاورزی را به ترتیب، مساعدترین و نامساعدترین محیط کسب و کار ارزیابی نموده اند.

نمودار ۲- شاخص بخشی محیط کسب و کار

نمودار ۳- شاخص بخشی محیط کسب و کار

جدول ۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه بخش عمده اقتصادی - بهار ۱۴۰۵

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)	کل			کشاورزی			صنعت			خدمات		
	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات
	۶/۱۳	۶/۱۸	۰/۸۲	۶/۰۳	۶/۲۳	۳/۲۸	۶/۱۷	۶/۱۳	-۰/۶۸	۶/۱۱	۶/۲۱	۱/۶۲
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۴/۲۴	۴/۵۶	۷/۵۵	۳/۹۲	۴/۷۱	۲۰/۱۱	۴/۲۱	۴/۳۷	۳/۶۷	۴/۳۰	۴/۶۸	۸/۹۱
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۱۲	۶/۲۳	۱/۸۳	۵/۳۴	۶/۳۸	۱۹/۴۴	۶/۱۴	۶/۲۵	۱/۸۴	۶/۲۰	۶/۲۱	-۰/۱۶
پشتیبانی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۵۵	۵/۵۵	-۰/۰۸	۵/۳۰	۵/۴۹	۳/۵۷	۵/۶۳	۵/۵۳	-۱/۸۱	۵/۵۲	۵/۵۷	-۰/۸۰
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۳۵	۷/۳۷	۰/۲۳	۷/۳۵	۷/۲۱	-۱/۹۱	۷/۳۸	۷/۳۸	-۰/۰۷	۷/۳۳	۷/۳۸	۰/۶۶
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۶۴	۸/۵۰	-۱/۶۳	۸/۶۷	۸/۶۰	-۰/۸۲	۸/۷۹	۸/۶۴	-۱/۷۵	۸/۵۲	۸/۳۹	-۱/۵۸
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۲۵	۶/۳۵	۱/۷۴	۶/۰۹	۶/۴۶	۵/۹۹	۶/۴۵	۶/۴۱	-۰/۵۹	۶/۱۱	۶/۳۱	۳/۱۵
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۰۳	۵/۱۹	۳/۱۰	۴/۶۹	۴/۸۹	۴/۲۵	۵/۱۲	۵/۰۴	-۱/۶۰	۵/۰۰	۵/۳۱	۶/۲۵
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۵۱	۶/۲۸	-۳/۴۹	۶/۳۸	۶/۶۷	۴/۵۴	۶/۵۳	۶/۲۸	-۳/۹۰	۶/۵۰	۶/۲۴	-۳/۹۶
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۳۸	۶/۴۴	۰/۹۵	۵/۴۲	۶/۳۹	۱۷/۹۸	۶/۳۹	۶/۳۸	-۰/۰۴	۶/۴۹	۶/۴۹	۰/۰۳
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۵۳	۶/۶۳	۱/۵۹	۶/۱۸	۶/۴۴	۴/۲۴	۶/۴۸	۶/۴۹	۰/۲۹	۶/۶۰	۶/۷۴	۲/۱۳
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۷۰	۷/۶۷	-۰/۴۲	۷/۷۱	۷/۸۵	۱/۸۹	۷/۸۶	۷/۷۲	-۱/۷۲	۷/۵۹	۷/۶۱	-۰/۳۳
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۰	۶/۱۰	-۳/۱۷	۶/۲۷	۶/۲۵	-۰/۲۵	۶/۲۵	۵/۹۳	-۵/۱۷	۶/۳۴	۶/۲۰	-۲/۱۰
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۷۳	۵/۹۰	۳/۰۲	۵/۸۳	۵/۹۲	۱/۴۸	۵/۷۴	۵/۶۲	-۱/۹۸	۵/۷۰	۶/۰۹	۶/۷۰
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۳۵	۶/۱۵	-۳/۰۴	۶/۴۰	۶/۲۱	-۳/۰۲	۶/۳۶	۶/۰۱	-۵/۶۰	۶/۳۳	۶/۲۵	-۱/۲۵
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای در بازار	۶/۵۷	۶/۵۵	-۰/۳۶	۵/۹۲	۶/۵۳	۱۰/۲۱	۶/۴۹	۶/۳۱	-۲/۸۷	۶/۶۹	۶/۷۱	۰/۱۸
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۳۵	۵/۲۱	-۲/۷۱	۵/۵۷	۵/۶۳	۰/۹۵	۵/۱۹	۵/۰۴	-۲/۹۵	۵/۴۴	۵/۲۸	-۲/۹۳
عرضه کالاهای و محصولات قاچاق در بازار ایران	۵/۹۵	۵/۸۷	-۱/۳۵	۵/۸۳	۵/۷۳	-۱/۵۶	۵/۹۵	۵/۵۷	-۶/۴۴	۵/۹۵	۶/۰۷	۲/۰۱
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۶۹	۵/۶۳	-۱/۰۹	۵/۸۲	۵/۷۷	-۰/۷۹	۵/۷۴	۵/۶۷	-۱/۳۲	۵/۶۴	۵/۵۹	-۰/۹۱
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۵۳	۶/۴۶	-۱/۰۵	۶/۷۴	۶/۷۳	-۰/۰۸	۶/۵۰	۶/۳۲	-۲/۷۹	۶/۵۲	۶/۵۲	۰/۰۴
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۵/۸۷	۵/۷۵	-۲/۱۴	۵/۹۱	۵/۹۶	۰/۹۱	۵/۹۲	۵/۷۱	-۳/۶۷	۵/۸۳	۵/۷۶	-۱/۳۰
کمبود تقاضا در بازار	۵/۷۵	۵/۹۶	۳/۶۳	۵/۳۳	۵/۴۷	۲/۶۷	۵/۷۱	۵/۹۴	۴/۱۵	۵/۸۳	۶/۰۲	۳/۲۶
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۹۶	۵/۹۲	-۰/۶۶	۶/۱۷	۶/۱۰	-۱/۳۰	۶/۱۲	۵/۹۴	-۲/۹۴	۵/۸۲	۵/۸۹	۱/۲۳
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۷۴	۵/۶۱	-۲/۲۴	۶/۰۴	۵/۷۲	-۵/۳۲	۶/۰۷	۵/۷۶	-۵/۰۶	۵/۴۷	۵/۵۰	-۰/۵۵
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۷/۵۸	۶/۴۳	-۱۵/۱۶	۷/۳۲	۵/۸۳	-۲۰/۳۱	۷/۵۴	۶/۳۵	-۱۵/۷۷	۷/۶۴	۶/۵۵	-۱۴/۳۲
محدودیت دسترسی به آب	۳/۹۴	۴/۱۱	۴/۱۸	۴/۴۸	۴/۹۳	۱۰/۰۳	۴/۱۶	۴/۲۷	۲/۷۲	۳/۷۲	۳/۹۰	۴/۶۴
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)	۴/۸۹	۵/۱۸	۵/۸۹	۴/۸۵	۵/۵۳	۱۳/۹۶	۵/۳۱	۵/۵۷	۴/۸۱	۴/۵۸	۴/۸۵	۵/۸۸
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۳۸	۶/۴۹	۱/۷۸	۶/۰۹	۶/۴۸	۶/۵۱	۶/۲۶	۶/۳۱	۰/۹۳	۶/۵۰	۶/۶۲	۱/۸۳
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۴۶	۶/۴۱	-۰/۷۲	۶/۵۴	۶/۴۷	-۱/۰۳	۶/۵۱	۶/۳۵	-۲/۳۸	۶/۴۱	۶/۴۵	۰/۵۱

با بررسی اطلاعات جدول ۶ مشاهده می شود که، در هر سه بخش عمده اقتصادی غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات نامساعدترین و در بخش صنعت و خدمات محدودیت دسترسی به آب و در بخش کشاورزی نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصولات مساعدترین مولفه (مانع) در ۲۸ مؤلفه پیمایشی پرسش شده از فعالان اقتصادی مشارکت کننده در طرح ارزیابی شده اند.

علاوه بر این، مهمترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی هریک از سه بخش عمده اقتصادی در قالب جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷ - مهم ترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی

الویت	مجموعه	۱	۲	۳	۴	۵
کل	زمستان ۱۴۰۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
	بهار ۱۴۰۵	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
کشاورزی	زمستان ۱۴۰۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
	بهار ۱۴۰۵	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
صنعت	زمستان ۱۴۰۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
	بهار ۱۴۰۵	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
خدمات	زمستان ۱۴۰۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
	بهار ۱۴۰۵	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار

همان طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود در هر سه بخش عمده اقتصادی کشاورزی، صنعت و خدمات اولویت اول غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و اولویت دوم دشواری تأمین مالی از بانکها و اولویت سوم در هر سه بخش، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار بیان شده است.

شاخص استانی محیط کسب و کار

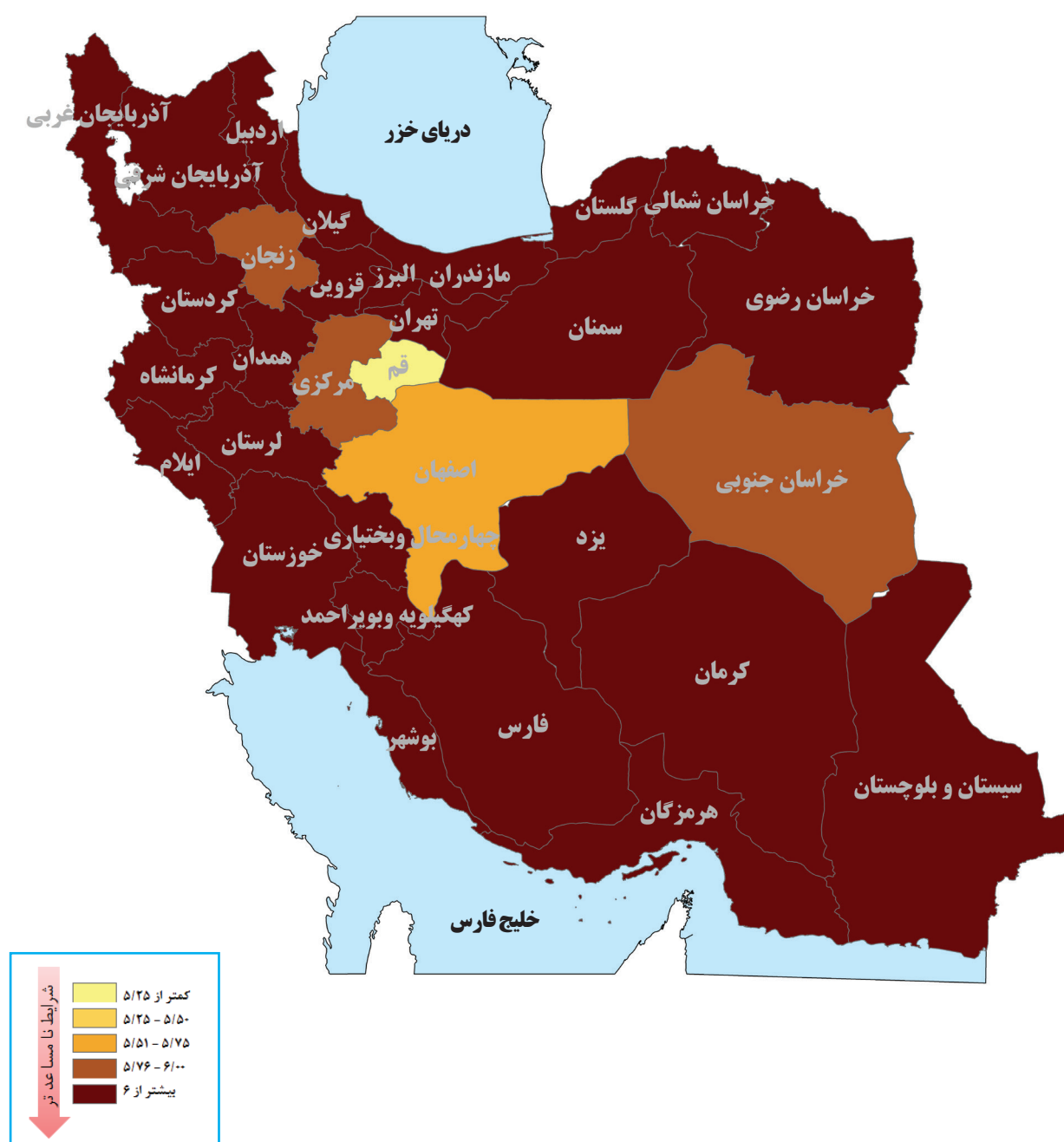
جدول ۸ - شاخص استانی محیط کسب و کار

استان	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۴	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به *	
									فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
آذربایجان شرقی	۵/۶۶	۵/۷۹	۵/۹۷	۵/۹۹	۶/۲۲	۶/۰۸	۶/۲۸	۶/۲۸	۰/۰۳	۳/۳۳
آذربایجان غربی	۵/۴۰	۵/۶۰	۵/۸۷	۵/۸۷	۶/۰۵	۶/۰۰	۶/۱۰	۶/۰۵	-۰/۹۱	۰/۸۲
اردبیل	۶/۰۹	۶/۲۸	۶/۱۸	۶/۱۲	۶/۱۱	۶/۱۶	۶/۰۰	۶/۱۸	۲/۹۲	۰/۳۶
اصفهان	۵/۷۷	۵/۸۲	۵/۹۳	۶/۰۹	۵/۷۵	۵/۵۲	۶/۰۱	۵/۶۲	-۶/۵۲	۱/۸۵
البرز	۵/۹۴	۶/۲۳	۶/۰۷	۵/۶۳	۵/۷۶	۵/۴۱	۵/۸۸	۶/۰۶	۳/۱۱	۱۱/۹۹
ایلام	۵/۷۳	۵/۹۰	۵/۹۵	۵/۸۵	۶/۰۸	۶/۰۱	۶/۲۸	۶/۶۹	۶/۶۰	۱۱/۳۱
بوشهر	۶/۰۳	۶/۳۹	۶/۱۹	۶/۰۴	۶/۱۵	۵/۸۸	۶/۲۴	۶/۳۵	۱/۶۶	۷/۹۳
تهران	۶/۲۴	۶/۱۲	۶/۱۷	۶/۱۷	۶/۱۳	۶/۰۳	۶/۱۷	۶/۲۶	۱/۳۹	۳/۸۲
چهارمحال و بختیاری	۶/۱۶	۶/۱۰	۶/۱۹	۵/۸۶	۵/۸۰	۵/۶۷	۵/۸۶	۶/۱۳	۴/۵۹	۸/۰۵
خراسان جنوبی	۵/۸۹	۵/۷۹	۵/۹۸	۶/۳۰	۶/۰۴	۶/۱۳	۵/۹۲	۵/۹۴	۰/۳۳	-۳/۱۳
خراسان رضوی	۵/۶۱	۶/۰۴	۶/۲۱	۵/۸۲	۵/۶۴	۵/۱۶	۵/۹۹	۶/۱۲	۲/۱۲	۱۸/۴۹
خراسان شمالی	۵/۹۴	۵/۹۸	۶/۰۵	۵/۸۰	۵/۹۹	۵/۸۱	۶/۰۹	۶/۱۱	۰/۴۲	۵/۱۶
خوزستان	۶/۰۱	۵/۹۵	۵/۷۳	۵/۶۴	۶/۱۴	۵/۷۹	۶/۳۶	۶/۵۵	۲/۹۶	۱۳/۱۱
زنجان	۵/۵۶	۵/۸۴	۵/۷۷	۵/۶۶	۵/۸۸	۵/۷۸	۵/۹۹	۵/۸۷	-۲/۰۷	۱/۵۰
سمنان	۵/۳۲	۵/۷۴	۵/۸۳	۶/۰۱	۶/۴۱	۶/۲۵	۶/۴۲	۶/۵۷	۲/۴۲	۵/۰۹
سیستان و بلوچستان	۶/۲۹	۶/۲۵	۶/۳۹	۶/۱۸	۶/۲۳	۶/۰۸	۶/۱۹	۶/۴۹	۴/۷۶	۶/۷۳
فارس	۵/۶۰	۵/۷۲	۶/۰۸	۶/۲۳	۶/۴۴	۶/۴۸	۶/۳۴	۶/۴۵	۱/۷۳	-۰/۴۹
قزوین	۵/۸۸	۵/۷۳	۵/۹۹	۶/۰۶	۶/۰۴	۶/۰۷	۶/۰۷	۶/۰۶	-۰/۲۷	-۰/۲۸
قم	۶/۱۶	۶/۲۱	۵/۵۷	۵/۸۹	۶/۰۲	۶/۱۵	۵/۹۷	۴/۷۸	-۱۹/۹۲	-۲۲/۱۹
کردستان	۶/۳۲	۶/۳۸	۶/۳۵	۶/۲۶	۶/۲۸	۶/۲۳	۶/۳۵	۶/۴۷	۱/۹۲	۳/۸۶
کرمان	۶/۳۶	۶/۳۳	۵/۹۱	۵/۷۹	۶/۱۵	۵/۸۷	۶/۳۸	۶/۵۲	۲/۰۷	۱۰/۹۶
کرمانشاه	۶/۱۷	۵/۹۹	۵/۹۸	۵/۹۳	۵/۹۵	۵/۸۳	۶/۰۰	۶/۱۹	۳/۱۸	۶/۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۸۶	۵/۸۵	۵/۹۶	۶/۲۴	۶/۲۷	۶/۲۳	۶/۳۳	۶/۶۳	۴/۷۶	۶/۴۸
گلستان	۶/۱۹	۶/۲۵	۵/۹۷	۶/۰۳	۵/۹۴	۵/۸۳	۶/۱۸	۶/۵۶	۶/۱۳	۱۲/۳۷
گیلان	۵/۷۰	۶/۱۱	۶/۱۷	۵/۹۴	۶/۱۲	۵/۹۷	۶/۱۳	۶/۱۴	۰/۱۳	۲/۸۰
لرستان	۵/۹۴	۶/۰۷	۶/۰۹	۵/۹۹	۶/۲۰	۶/۲۱	۶/۲۰	۶/۵۴	۵/۳۸	۵/۲۳
مازندران	۵/۷۶	۵/۹۲	۶/۰۱	۶/۱۸	۶/۲۷	۶/۱۷	۶/۳۳	۶/۳۸	۰/۸۰	۳/۴۸
مرکزی	۵/۱۵	۵/۴۵	۵/۵۵	۵/۷۴	۵/۹۵	۵/۹۹	۶/۰۳	۵/۹۰	-۲/۱۴	-۱/۴۳
هرمزگان	۵/۹۴	۶/۲۲	۶/۲۹	۶/۲۰	۶/۱۸	۶/۲۸	۶/۱۹	۶/۶۱	۶/۶۴	۵/۲۶
همدان	۵/۸۵	۵/۹۴	۵/۹۵	۵/۹۴	۶/۳۷	۶/۲۴	۶/۵۲	۶/۵۹	۰/۹۸	۵/۴۸
یزد	۵/۶۵	۵/۸۵	۵/۹۹	۶/۰۳	۶/۱۷	۶/۲۵	۶/۰۷	۶/۰۶	-۰/۲۰	-۳/۰۳

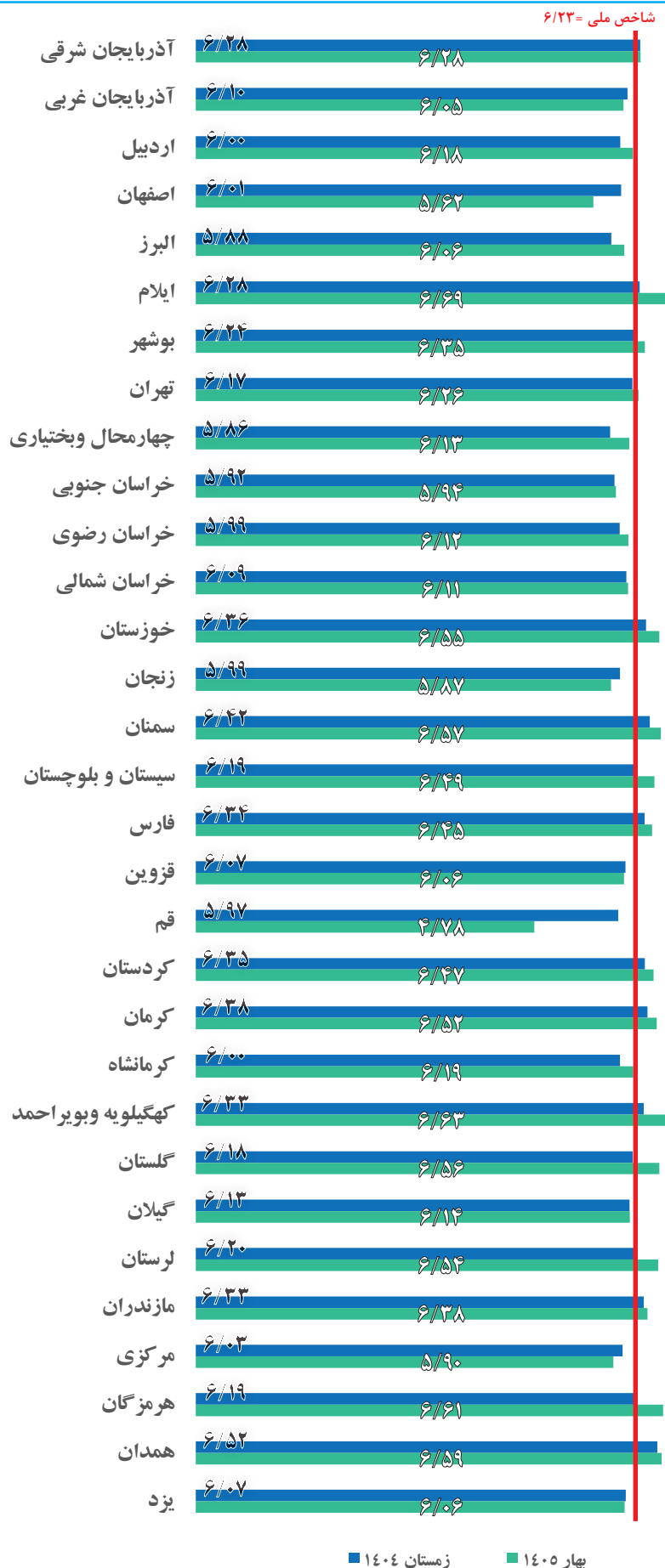
* مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

طبق جدول ۸، نتایج ارزیابی طرح پایش در بهار ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که از منظر وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار، استان‌های قم، اصفهان و زنجان دارای محیط کسب و کار مساعدتری نسبت به سایر استان‌ها بوده‌اند. قابل ذکر است که عدد شاخص برای حدود ۴۸ درصد استان‌های کشور از عدد شاخص ملی فضای کسب و کار کمتر بوده است که در نمودار ۴ قابل مشاهده است. همچنین اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب و کار در بهترین و بدترین استان حداقل ۱/۹۰ واحد است که نشانگر وجود تفاوت نسبی در وضعیت عدد شاخص استان‌ها نسبت به یکدیگر است.

شکل ۲ - نقشه موضوعی شاخص استانی محیط کسب و کار

نمودار ۴- شاخص استانی محیط کسب و کار

جدول ۹ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و استان‌ها - بهار ۱۴۰۵

[illegible]

جدول ۹ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و استان‌ها - بهار ۱۴۰۵ (ادامه)

استان	مؤلفه	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار																																	
		عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران																																	
کل کشور	۵۳۱	۵۸۷	۵۸۷	۵۸۷	۵۵۷	۵۹۰	۴۳۳	۶۳۹	۶۳۷	۶۱۵	۴۴۴	۵۳۴	۵۴۶	۵۹۵	۶۲۳	۵۸۰	۵۷۵	۶۱۶	۶۳۷	۴۹۳	۳۸۹	۶۲۵	۶۶۰	۵۷۸	۶۴۵	۶۵۲	۵۸۳	۵۶۳	۴۸۵	۶۱۷	۶۳۹	۴۹۹			
	۵۳۱	۵۸۷	۵۸۷	۵۸۷	۵۵۷	۵۹۰	۴۳۳	۶۳۹	۶۳۷	۶۱۵	۴۴۴	۵۳۴	۵۴۶	۵۹۵	۶۲۳	۵۸۰	۵۷۵	۶۱۶	۶۳۷	۴۹۳	۳۸۹	۶۲۵	۶۶۰	۵۷۸	۶۴۵	۶۵۲	۵۸۳	۵۶۳	۴۸۵	۶۱۷	۶۳۹	۴۹۹			
آذربایجان شرقی	۵۷۱	۵۸۷	۵۸۷	۵۵۷	۵۹۰	۴۳۳	۶۳۹	۶۳۷	۶۱۵	۴۴۴	۵۳۴	۵۴۶	۵۹۵	۶۲۳	۵۸۰	۵۷۵	۶۱۶	۶۳۷	۴۹۳	۳۸۹	۶۲۵	۶۶۰	۵۷۸	۶۴۵	۶۵۲	۵۸۳	۵۶۳	۴۸۵	۶۱۷	۶۳۹	۴۹۹	۴۳۱			
آذربایجان غربی	۵۲۰	۵۵۷	۵۵۷	۵۷۰	۵۷۰	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳		
اصفهان	۵۶۲	۵۹۰	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳		
ایلام	۶۳۴	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳		
بوشهر	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷		
تهران	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	
چهارمحال وبختیاری	۶۵۰	۵۱۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	
خراسان جنوبی	۵۱۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	۵۳۴	
خراسان رضوی	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	
خراسان شمالی	۵۲۰	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	
خوزستان	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	۵۵۱	
زنجان	۶۳۴	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	۶۳۳	
سمنان	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	۵۱۲	
سیستان و بلوچستان	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	۵۳۳	
فارس	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	۵۶۶	
قزوین	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	۴۰۶	
قم	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶	۴۶۶
کردستان	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷	۵۳۷
کرمان	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷	۵۲۷
کرمانشاه	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴
کهگیلویه وبویراحمد	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳	۶۹۳
گلستان	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳	۶۵۳
گیلان	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰	۵۲۰
لرستان	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳	۵۸۳
مازندران	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳	۵۶۳
مرکزی	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵	۴۸۵
هرمزگان	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷	۶۱۷
همدان	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹
یزد	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹	۶۳۹

شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

جدول ۱۰ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

رشته فعالیت	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات *
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	۶/۱۳	۶/۱۷	۰/۶۲
تولید صنعتی (ساخت)	۶/۱۴	۶/۱۰	-۰/۶۱
آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۷/۲۰	۶/۶۱	-۸/۲۳
حمل و نقل و انبارداری	۵/۹۰	۶/۴۱	۸/۸۰
اطلاعات و ارتباطات	۶/۳۲	۶/۵۱	۲/۸۹
فعالیت حرفه ای، علمی و فنی	۵/۸۳	۶/۱۳	۵/۳۱
کشاورزی، جنگل داری و ماهی گیری	۶/۰۳	۶/۲۳	۳/۲۸
آموزش	۶/۲۳	۶/۳۳	۱/۵۷
اداری و خدمات پشتیبانی	۶/۵۷	۶/۴۱	-۲/۵۲
هنر، سرگرمی و تفریح	۵/۸۳	۶/۵۱	۱۱/۵۲
خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	۶/۳۷	۶/۷۹	۶/۶۷
مالی و بیمه	۵/۸۶	۵/۸۹	۰/۴۴
استخراج معدن	۶/۳۴	۵/۹۷	-۵/۸۶
ساختمان	۶/۲۵	۶/۳۴	۱/۴۹
سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۶/۸۰	۶/۰۳	-۱۱/۲۹
املاک و مستغلات	۶/۵۴	۶/۳۸	-۲/۵۴
سایر فعالیت های خدماتی	۶/۶۰	۶/۳۵	-۳/۷۶

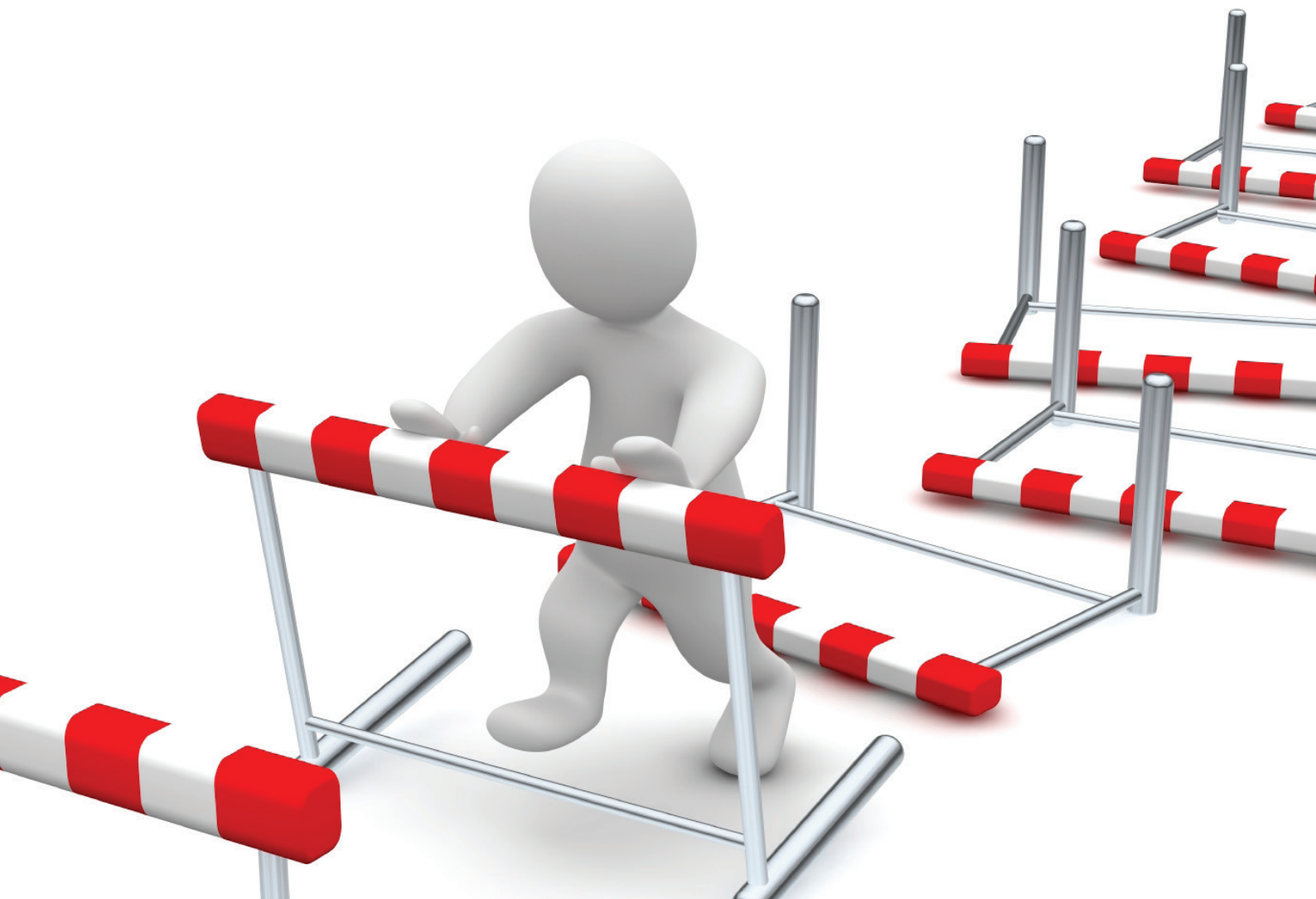
*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

با توجه به جدول ۱۰، در بهار ۱۴۰۵، رشته فعالیت های: ۱- خدمات مربوط به تأمین جا و غذا، ۲- آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه و ۳- هنر، سرگرمی و تفریح به ترتیب دارای نامساعدترین محیط کسب و کار و رشته فعالیت های ۱- مالی و بیمه، ۲- استخراج معدن و ۳- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی به ترتیب مساعدترین محیط برای کسب و کار نسبت به سایر رشته فعالیت های اقتصادی ارزیابی شده اند. لازم به ذکر است که از ۲۱ رشته فعالیت عمده اقتصادی، ۴ رشته فعالیت به دلیل قرار گرفتن در بخش عمومی و خانواری از چارچوب آمارگیری طرح حذف شده اند. منظور از سایر فعالیت های خدماتی، فعالیت های سازمان های دارای عضو، تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی و سایر فعالیت های خدماتی شخصی است.

نمودار ۵ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

در جدول ۱۱ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک رشته فعالیت‌های اقتصادی قابل مشاهده است. با استفاده از این جدول می‌توان تحلیل‌های مختلف در مورد وضعیت هر یک از مولفه‌ها در رشته فعالیت‌های اقتصادی ارائه نمود.

جدول ۱۱- شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و رشته فعالیت اقتصادی- بهار ۱۴۰۵

رشته فعالیت		مولفه														
عنده فروشی و خرده فروشی، تعمیر و وسایل و ... (صادرات و واردات)	تولید صنعتی (ساخت)	آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	حاصل و نقل و انبارداری	اطلاعات و ارتباطات	فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی	کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری	آموزش	اداری و خدمات پشتیبانی	هتر، سرگرمی و تفریح	خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	مالی و بیمه	استخراج معدن	ساخت‌مان	سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	املاک و مستغلات	سایر فعالیتهای خدماتی
۴/۷۵	۴/۳۸	۳/۳۳	۴/۶۴	۴/۷۱	۳/۹۵	۴/۷۱	۵/۰۶	۴/۱۲	۴/۶۷	۶/۲۲	۴/۲۶	۴/۰۰	۴/۳۴	۴/۲۷	۴/۷۵	۵/۰۸
۶/۳۳	۶/۲۶	۳/۷۱	۶/۰۷	۶/۵۲	۶/۷۲	۶/۳۸	۶/۱۳	۵/۶۵	۵/۵۶	۳/۸۹	۶/۲۴	۶/۱۷	۶/۳۱	۷/۱۳	۴/۷۸	۵/۱۵
۵/۵۶	۵/۴۵	۷/۳۳	۵/۷۰	۶/۳۸	۵/۳۰	۵/۴۹	۵/۲۴	۵/۴۸	۵/۷۵	۳/۵۰	۴/۹۴	۵/۵۸	۶/۰۵	۶/۰۷	۵/۶۷	۴/۹۲
۷/۴۰	۷/۳۲	۶/۸۶	۷/۲۰	۷/۹۱	۷/۵۲	۷/۲۱	۷/۲۸	۷/۲۶	۷/۷۳	۵/۶۷	۷/۴۶	۷/۲۱	۷/۹۸	۶/۷۳	۵/۵۶	۶/۶۴
۸/۳۸	۸/۶۰	۸/۰۰	۷/۹۲	۸/۸۵	۸/۶۹	۸/۶۰	۷/۸۸	۸/۴۶	۸/۸۰	۸/۹۰	۸/۱۶	۸/۷۹	۸/۹۶	۷/۵۰	۹/۲۹	۸/۷۰
۶/۱۶	۶/۳۸	۷/۱۷	۶/۷۶	۷/۱۲	۶/۶۴	۶/۴۶	۵/۹۴	۶/۸۱	۷/۰۰	۵/۵۷	۶/۰۵	۶/۵۴	۶/۵۶	۶/۰۷	۵/۵۷	۶/۳۱
۵/۲۶	۵/۱۱	۴/۳۳	۵/۴۶	۵/۹۰	۵/۲۳	۴/۸۹	۵/۶۰	۴/۷۱	۵/۷۵	۷/۲۵	۵/۷۹	۴/۲۱	۴/۶۵	۶/۷۵	۵/۸۸	۴/۳۷
۶/۱۸	۶/۲۸	۷/۴۰	۶/۶۳	۶/۴۴	۶/۳۱	۶/۶۷	۶/۳۱	۶/۵۹	۵/۵۶	۵/۰۰	۵/۷۰	۵/۶۸	۶/۳۱	۶/۳۵	۶/۵۷	۶/۶۳
۶/۴۳	۶/۳۹	۸/۲۰	۶/۷۵	۷/۰۹	۶/۴۶	۶/۳۹	۶/۷۶	۶/۴۷	۵/۷۰	۴/۶۰	۶/۶۷	۶/۱۸	۶/۲۷	۶/۱۳	۶/۱۳	۶/۵۲
۶/۷۲	۶/۴۷	۵/۷۱	۷/۰۰	۷/۰۰	۶/۵۵	۶/۴۴	۶/۶۷	۷/۰۳	۶/۹۱	۷/۶۳	۶/۴۳	۶/۲۲	۶/۸۵	۵/۵۳	۸/۰۰	۶/۵۳
۷/۶۱	۷/۷۰	۷/۲۹	۷/۵۰	۷/۷۸	۷/۱۱	۷/۸۵	۸/۰۰	۷/۹۰	۷/۰۹	۸/۷۱	۸/۱۱	۷/۵۲	۸/۰۴	۷/۲۰	۷/۶۷	۸/۲۹
۶/۲۶	۵/۹۷	۵/۵۰	۵/۹۹	۵/۳۱	۵/۷۶	۵/۲۵	۶/۶۷	۶/۷۴	۶/۶۴	۶/۷۵	۵/۵۸	۵/۳۰	۵/۷۷	۴/۷۱	۵/۶۷	۷/۰۴
۵/۹۸	۵/۶۴	۷/۱۷	۶/۹۸	۶/۳۸	۵/۵۲	۵/۹۲	۶/۳۳	۶/۹۲	۷/۶۷	۴/۷۵	۵/۸۱	۵/۵۷	۵/۳۷	۵/۹۱	۵/۷۸	۶/۴۸
۶/۳۳	۵/۹۸	۸/۵۰	۶/۷۷	۶/۵۸	۵/۷۷	۵/۲۱	۵/۴۱	۵/۸۸	۶/۵۰	۵/۷۵	۵/۹۰	۵/۵۰	۶/۲۰	۶/۵۵	۷/۸۸	۶/۰۴
۶/۷۱	۶/۳۰	۵/۷۵	۶/۹۲	۶/۷۹	۶/۶۰	۶/۵۳	۷/۳۳	۶/۴۸	۶/۵۶	۶/۶۰	۶/۹۱	۵/۵۰	۶/۵۱	۷/۲۹	۴/۴۴	۶/۲۱
۵/۲۲	۵/۰۴	۷/۰۰	۵/۶۰	۵/۶۹	۴/۹۸	۵/۶۳	۵/۱۲	۶/۱۵	۶/۰۰	۸/۰۰	۵/۱۶	۴/۸۷	۴/۹۰	۴/۳۵	۵/۷۱	۵/۸۶
۵/۹۲	۵/۶۰	۶/۳۱	۶/۸۰	۶/۱۸	۵/۷۳	۶/۶۲	۶/۶۸	۷/۲۹	۸/۵۰	۵/۷۱	۵/۴۱	۵/۲۸	۶/۶۷	۷/۱۷	۶/۹۲	۶/۹۲
۵/۵۴	۵/۶۹	۵/۶۳	۵/۶۳	۵/۴۴	۵/۶۱	۵/۷۷	۵/۷۷	۶/۰۰	۶/۵۶	۶/۲۰	۶/۰۳	۴/۸۶	۵/۵۸	۵/۱۴	۶/۴۳	۵/۷۵
۶/۵۴	۶/۲۹	۶/۰۰	۶/۹۶	۶/۰۹	۶/۱۶	۶/۷۳	۶/۵۳	۵/۸۵	۷/۲۰	۶/۰۰	۶/۰۶	۶/۲۲	۶/۶۱	۶/۷۹	۷/۸۸	۶/۸۶
۵/۶۶	۵/۷۱	۶/۰۰	۵/۹۳	۶/۱۷	۵/۶۲	۵/۹۶	۶/۵۳	۵/۷۹	۷/۴۵	۸/۷۵	۵/۸۵	۵/۶۳	۴/۸۵	۶/۳۳	۶/۳۳	۶/۲۴
۵/۹۸	۵/۹۲	۸/۰۰	۶/۶۵	۶/۰۹	۵/۶۳	۵/۴۷	۵/۷۶	۶/۷۶	۵/۴۰	۹/۰۰	۵/۳۵	۵/۴۶	۶/۱۳	۴/۹۲	۴/۷۸	۶/۲۳
۵/۸۲	۵/۹۱	۵/۸۳	۶/۱۶	۶/۳۶	۵/۶۲	۶/۱۰	۵/۷۱	۶/۴۳	۵/۱۰	۷/۵۰	۵/۵۵	۵/۶۵	۶/۲۲	۶/۱۳	۶/۳۸	۶/۴۶
۵/۴۳	۵/۷۹	۴/۱۷	۵/۴۲	۶/۳۵	۵/۵۵	۵/۷۲	۴/۵۸	۶/۲۳	۵/۷۳	۸/۲۹	۸/۰۳	۶/۲۱	۵/۵۱	۳/۷۳	۷/۲۵	۵/۸۹
۶/۴۲	۶/۲۵	۶/۵۷	۶/۹۹	۵/۷۷	۶/۶۰	۵/۸۳	۷/۱۱	۶/۴۱	۶/۹۰	۷/۱۱	۵/۸۴	۶/۳۹	۷/۱۷	۵/۷۳	۷/۳۳	۶/۹۵
۳/۸۰	۴/۲۳	۵/۸۶	۳/۷۱	۳/۷۲	۳/۷۴	۴/۹۳	۴/۷۱	۴/۶۹	۴/۱۳	۵/۱۳	۴/۰۳	۴/۱۳	۴/۸۸	۵/۲۹	۵/۲۹	۴/۷۹
۴/۶۹	۵/۴۸	۷/۵۷	۵/۵۰	۵/۵۰	۵/۱۰	۵/۵۳	۵/۸۹	۵/۲۹	۵/۰۰	۵/۲۲	۴/۳۴	۵/۹۱	۶/۱۰	۵/۶۴	۵/۰۰	۵/۳۰
۶/۶۳	۶/۲۶	۸/۳۳	۶/۴۰	۶/۴۸	۶/۴۰	۶/۴۸	۶/۸۸	۷/۴۸	۷/۴۰	۸/۰۰	۶/۰۹	۶/۲۴	۶/۶۶	۶/۴۶	۶/۷۸	۷/۳۶
۶/۴۴	۶/۳۵	۶/۸۶	۶/۴۵	۶/۲۷	۶/۴۴	۶/۴۷	۶/۵۳	۷/۲۵	۷/۴۵	۷/۶۰	۶/۱۶	۵/۷۱	۶/۲۹	۶/۸۷	۶/۶۷	۵/۹۱

شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها

جدول ۱۲ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه اتاق - بهار ۱۴۰۵

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)	کل			اتاق بازرگانی			اتاق تعاون			اتاق اصناف		
	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	درصد تغییرات
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۴/۱۳	۶/۱۸	۰/۸۲	۶/۱۱	۶/۱۳	۰/۱۹	۶/۱۸	۶/۵۲	۵/۴۲	۶/۱۵	۶/۱۶	۰/۱۱
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۱۲	۶/۲۳	۱/۸۳	۶/۲۸	۶/۳۷	۱/۴۹	۶/۰۲	۶/۲۴	۳/۷۰	۵/۴۵	۵/۴۹	۰/۸۵
پیته‌های طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۵۵	۵/۵۵	-۰/۰۸	۵/۴۴	۵/۴۲	-۰/۲۶	۵/۹۷	۵/۸۶	-۱/۸۹	۵/۷۱	۵/۹۲	۳/۷۳
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۳۵	۷/۳۷	۰/۲۳	۷/۵۸	۷/۵۰	-۰/۹۹	۷/۲۰	۷/۳۸	۲/۵۲	۶/۴۲	۶/۷۰	۴/۳۰
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۶۴	۸/۵۰	-۱/۶۳	۸/۶۶	۸/۴۳	-۲/۶۳	۸/۶۹	۸/۷۴	۰/۶۳	۸/۵۱	۸/۶۱	۱/۱۷
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۲۵	۶/۳۵	۱/۷۴	۶/۲۵	۶/۲۹	۰/۵۲	۶/۲۷	۶/۹۵	۱۰/۷۵	۶/۱۹	۶/۱۸	-۰/۱۱
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبی به خرید محصولات ایرانی	۵/۰۳	۵/۱۹	۳/۱۰	۴/۹۲	۵/۱۳	۴/۲۲	۵/۳۴	۵/۲۶	-۱/۴۵	۵/۲۶	۵/۴۰	۲/۶۴
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۵۱	۶/۲۸	-۳/۴۹	۶/۳۵	۶/۰۵	-۴/۷۴	۶/۶۳	۶/۹۳	۴/۴۷	۷/۰۸	۶/۹۰	-۲/۵۴
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۳۸	۶/۴۴	۰/۹۵	۶/۳۵	۶/۳۶	۰/۰۳	۶/۵۱	۶/۹۳	۶/۳۹	۶/۳۹	۶/۴۸	۱/۴۲
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۵۲	۶/۶۳	۱/۵۹	۶/۵۶	۶/۶۲	۰/۹۳	۶/۴۰	۷/۰۴	۹/۹۹	۶/۵۰	۶/۳۶	-۲/۰۹
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۷۰	۷/۶۷	-۰/۴۲	۷/۶۶	۷/۵۸	-۱/۰۷	۷/۸۲	۸/۰۹	۳/۴۰	۷/۷۵	۷/۷۳	-۰/۳۲
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۰	۶/۱۰	-۳/۱۷	۶/۲۱	۵/۹۲	-۴/۷۷	۶/۷۷	۶/۷۸	۰/۲۲	۶/۳۰	۶/۵۱	۳/۳۵
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۷۳	۵/۹۰	۳/۰۲	۵/۷۰	۵/۹۱	۳/۸۳	۵/۸۴	۶/۱۶	۵/۴۲	۵/۷۷	۵/۵۶	-۳/۶۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۳۵	۶/۱۵	-۳/۰۴	۶/۲۵	۶/۰۳	-۳/۵۱	۶/۵۳	۶/۸۱	۴/۳۱	۶/۶۴	۶/۲۵	-۵/۸۹
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار	۶/۵۷	۶/۵۵	-۰/۳۶	۶/۵۵	۶/۵۰	-۰/۷۶	۶/۷۷	۶/۹۰	۱/۹۴	۶/۵۱	۶/۵۰	-۰/۰۴
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۳۵	۵/۲۱	-۲/۷۱	۵/۱۶	۴/۹۵	-۳/۹۰	۵/۷۱	۶/۳۱	۱۰/۵۹	۵/۹۴	۵/۵۸	-۶/۱۳
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۵/۹۵	۵/۸۷	-۱/۳۵	۵/۷۷	۵/۶۸	-۱/۴۷	۶/۳۳	۶/۶۷	۵/۴۶	۶/۴۸	۶/۱۸	-۴/۵۹
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۶۹	۵/۶۳	-۱/۰۹	۵/۶۴	۵/۵۱	-۲/۳۵	۵/۹۱	۶/۲۶	۶/۰۲	۵/۷۶	۵/۷۱	-۰/۸۷
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۵۳	۶/۴۶	-۱/۰۵	۶/۴۸	۶/۳۱	-۲/۵۶	۶/۵۸	۶/۹۹	۶/۳۰	۶/۷۲	۶/۷۶	۰/۵۲
کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۵/۸۷	۵/۷۵	-۲/۱۴	۵/۷۲	۵/۵۶	-۲/۸۴	۶/۲۰	۶/۴۲	۳/۵۷	۶/۳۳	۶/۳۰	-۲/۱۹
کمبود تقاضا در بازار	۵/۷۵	۵/۹۶	۳/۶۳	۵/۵۶	۵/۷۵	۳/۵۱	۵/۷۲	۶/۳۷	۱۱/۳۱	۶/۶۱	۶/۵۷	-۰/۶۹
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۹۶	۵/۹۲	-۰/۶۶	۵/۸۷	۵/۷۴	-۲/۲۶	۶/۰۶	۶/۴۷	۶/۷۶	۶/۲۷	۶/۳۵	۱/۳۱
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۷۴	۵/۶۱	-۲/۲۴	۵/۶۰	۵/۴۹	-۲/۰۷	۵/۶۴	۵/۶۷	۰/۴۹	۶/۴۹	۶/۱۸	-۴/۸۲
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۷/۵۸	۶/۴۳	-۱۵/۱۶	۷/۹۸	۶/۵۷	-۱۷/۶۳	۶/۶۴	۶/۲۴	-۵/۹۱	۶/۷۰	۵/۹۵	-۱۱/۲۰
محدودیت دسترسی به آب	۳/۹۴	۴/۱۱	۴/۱۸	۳/۸۵	۴/۰۶	۵/۵۳	۴/۱۱	۴/۴۱	۷/۳۶	۴/۱۹	۴/۰۶	-۲/۹۶
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	۴/۸۹	۵/۱۸	۵/۸۹	۵/۰۹	۵/۳۵	۴/۹۹	۴/۴۳	۵/۲۷	۱۹/۱۶	۴/۴۲	۴/۳۷	-۱/۱۵
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۳۸	۶/۴۹	۱/۷۸	۶/۲۵	۶/۳۶	۱/۷۰	۶/۵۰	۷/۱۲	۹/۴۸	۶/۸۸	۶/۶۶	-۳/۱۹
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۴۶	۶/۴۱	-۰/۷۲	۶/۵۸	۶/۵۸	-۰/۰۵	۶/۳۹	۶/۶۹	۴/۷۹	۵/۹۵	۵/۳۵	-۹/۹۹

در بهار ۱۴۰۵، فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، سه مؤلفه: ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، ۲- دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، ۳- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند.

علاوه بر این، مهمترین موانع کسب و کار بیان‌شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هریک از سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف ایران نیز در قالب جدول ۱۳ نشان داده شده است.

جدول ۱۳ - مهم‌ترین موانع کسب‌وکار بیان‌شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هر یک از سه اتاق

الویت	مجموعه	۱	۲	۳	۴	۵
		غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
کل	زمستان ۱۴۰۴					
	بهار ۱۴۰۵					
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	زمستان ۱۴۰۴					
	بهار ۱۴۰۵					
اتاق تعاون ایران	زمستان ۱۴۰۴					
	بهار ۱۴۰۵					
اتاق اصناف ایران	زمستان ۱۴۰۴					
	بهار ۱۴۰۵					

اولویت اول و دوم در هر سه اتاق، به ترتیب غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات و دشواری تأمین مالی از بانک‌ها عنوان شده است. اولویت سوم در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار و در اتاق اصناف تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار عنوان شده است.

شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

جدول ۱۴ - شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس نماگرهای مدل کارآفرینی شین

محیط	نماگر	شاخص نماگر		شاخص محیط		شاخص کل					
		میانگین		میانگین		میانگین		درصد تغییرات فصل بهار نسبت به *			
		زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵	بهار ۱۴۰۴	زمستان ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۵			
نهادی	محیط سیاسی امنیتی	۵/۹۳	۶/۳۲	۵/۹۱	۵/۹۴	۰/۴۸	۶/۱۳	۶/۳۲	۶/۳۵	۰/۳۹	۳/۵۴
	محیط علمی آموزشی	۵/۹۳	۵/۶۵								
	محیط فرهنگی	۵/۹۸	۶/۰۰								
	محیط فناوری و نوآوری	۵/۹۹	۶/۱۹								
	محیط قانونی و حقوقی	۵/۷۴	۵/۵۹								
	ساختار و عملکرد دولت	۶/۰۲	۵/۹۴								
اقتصادی	محیط اقتصاد کلان	۶/۷۱	۶/۹۰	۶/۸۳	۶/۸۵	۰/۲۹					
	محیط مالی	۸/۳۰	۸/۳۸								
	محیط جغرافیایی - زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های اقلیمی	۶/۲۸	۶/۱۹								
	ساختار تولید - انحصار، خوسه‌ها و مواد اولیه	۶/۳۳	۶/۲۸								

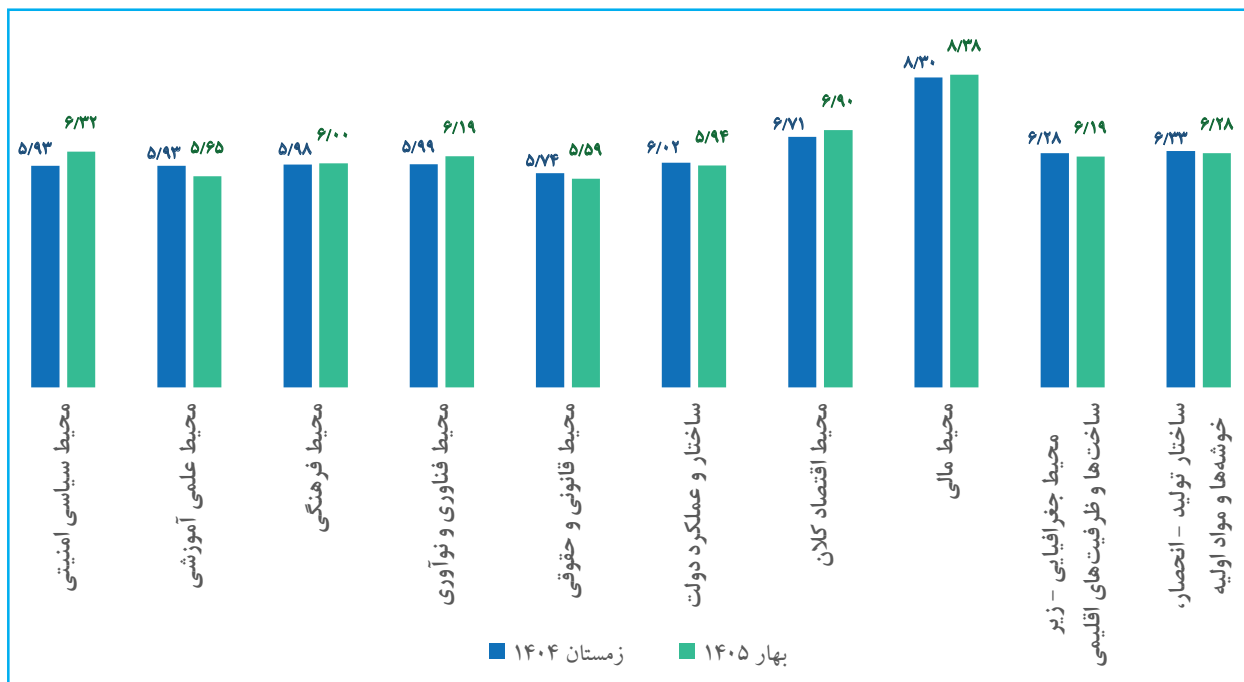
*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۵، عدد ۶/۳۵ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) را نشان می‌دهد به طوری که میانگین ارزیابی **محیط نهادی** (شامل محیط سیاسی، محیط آموزشی و علمی، محیط فرهنگی، محیط فناوری و نوآوری، محیط حقوقی و ساختار دولت) عدد ۵/۹۴ و میانگین ارزیابی **محیط اقتصادی** (شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، محیط جغرافیایی و ساختار تولید) عدد ۶/۸۵ است. نگاه اجمالی نشان می‌دهد **محیط قانونی و حقوقی** با عدد ۵/۵۹ و **محیط مالی** با عدد ۸/۳۸ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند.

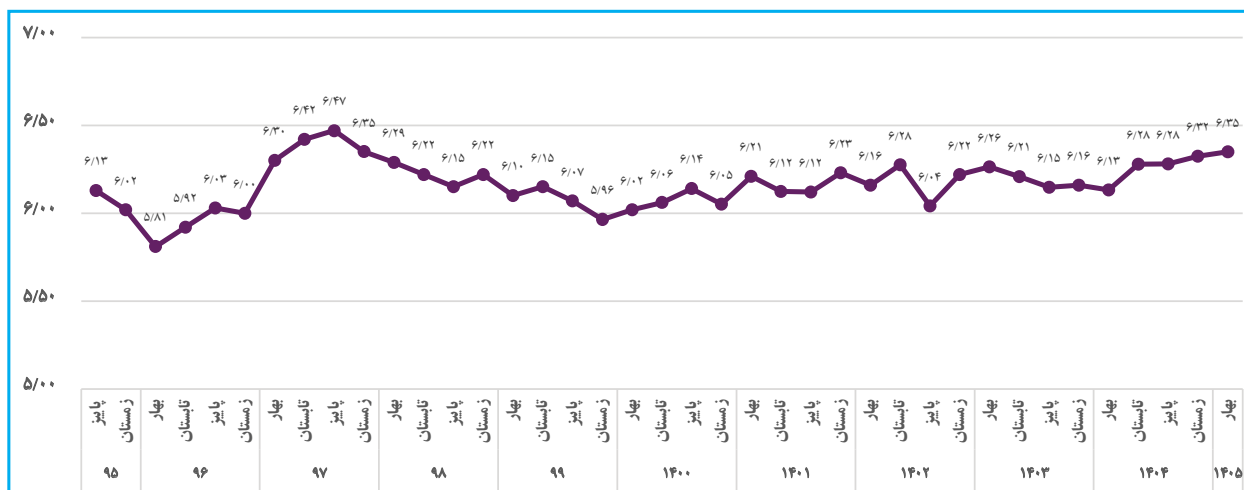
با توجه به جدول ۱۴، شاخص ملی کارآفرینی شین نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۴، دارای درصد تغییرات ۰/۳۹ است که به معنی نامساعد شدن در شرایط کارآفرینی در فصل بهار ۱۴۰۵ نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۴ بوده است. همچنین تغییرات نسبت به فصل مشابه سال قبل (۳/۵۴) نشان می‌دهد شرایط کارآفرینی نامساعدتر شده است. لازم به ذکر است شاخص شین به دلیل استفاده از ضرائب اهمیت برای هر یک از نماگرها و محیط‌های تشکیل دهنده محیط کسب و کار، از دقت بیشتری نسبت به شاخص ملی برخوردار است.

نمودار ۶ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

نمودار ۷ - روند شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی

جدول ۱۵ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و تعداد کارکنان بنگاه

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)	تعداد کارکن (نفر)					
	کمتر از ۵	۶-۱۰	۱۱-۴۹	۵۰-۱۰۰	۱۰۱-۲۰۰	بیشتر از ۲۰۰
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۶/۱۶	۶/۲۵	۶/۱۵	۶/۲۴	۶/۱۳	۶/۲۱
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۵/۹۶	۶/۴۸	۶/۲۶	۶/۷۳	۶/۱۹	۶/۸۰
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۵۱	۵/۵۴	۵/۵۸	۵/۵۴	۵/۷۳	۵/۶۱
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۲۲	۷/۴۰	۷/۵۹	۷/۴۸	۷/۱۳	۷/۴۷
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۴۰	۸/۳۷	۸/۶۱	۸/۸۶	۸/۵۷	۸/۸۱
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۰۸	۶/۴۱	۶/۶۱	۶/۳۸	۶/۶۸	۷/۱۴
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۳۶	۵/۱۵	۵/۰۱	۵/۰۴	۵/۰۲	۵/۰۵
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۴۰	۶/۲۷	۶/۱۰	۶/۱۸	۶/۲۰	۶/۶۰
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۵۵	۶/۵۵	۶/۳۸	۶/۰۴	۶/۱۷	۶/۱۷
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۵۵	۶/۸۷	۶/۷۱	۶/۴۲	۶/۳۳	۶/۴۴
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۷۰	۷/۵۴	۷/۷۴	۷/۷۰	۷/۶۱	۷/۳۶
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۱۵	۶/۰۷	۵/۹۷	۶/۱۳	۶/۳۱	۶/۳۷
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۸۳	۵/۹۶	۵/۸۸	۵/۹۱	۶/۱۲	۶/۳۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۰۶	۶/۳۴	۶/۲۶	۶/۱۱	۵/۹۴	۵/۸۷
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار	۶/۶۲	۶/۷۳	۶/۴۷	۶/۳۷	۵/۸۹	۶/۳۴
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۴۱	۵/۳۷	۴/۹۲	۵/۰۸	۴/۶۶	۴/۶۲
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶/۰۹	۶/۰۳	۵/۵۸	۵/۶۳	۵/۲۸	۵/۲۶
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۷۰	۵/۵۶	۵/۴۹	۵/۷۹	۵/۸۹	۵/۵۳
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۶۷	۶/۲۳	۶/۲۶	۶/۴۶	۶/۴۷	۶/۴۸
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۵/۸۰	۵/۷۰	۵/۶۶	۶/۰۲	۵/۵۰	۵/۶۵
کمبود تقاضا در بازار	۶/۱۰	۶/۰۲	۵/۸۳	۵/۹۴	۵/۵۰	۵/۰۵
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۹۳	۵/۹۱	۵/۸۷	۵/۸۳	۶/۱۵	۶/۲۱
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۴۷	۵/۵۳	۵/۶۲	۶/۰۸	۶/۰۵	۶/۳۰
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۶/۴۳	۶/۵۰	۶/۴۳	۶/۲۳	۶/۶۰	۶/۴۲
محدودیت دسترسی به آب	۳/۸۸	۴/۰۵	۴/۱۶	۴/۶۵	۴/۷۹	۴/۸۹
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	۴/۵۳	۵/۳۵	۵/۵۳	۶/۳۴	۵/۹۷	۶/۰۷
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۶۳	۶/۶۹	۶/۳۱	۶/۲۱	۶/۲۰	۵/۹۳
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۲۳	۶/۶۹	۶/۳۸	۶/۵۵	۶/۶۳	۶/۶۸

شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

جدول ۱۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سابقه فعالیت اقتصادی

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)					سابقه فعالیت اقتصادی (سال)				
					کمتر از ۲	۳ تا ۵	۶ تا ۱۰	۱۱ تا ۱۵	بیشتر از ۱۶
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول					۵/۵۲	۴/۵۷	۴/۵۵	۴/۵۶	۴/۵۴
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...					۵/۰۶	۶/۰۱	۶/۲۱	۶/۴۶	۶/۲۹
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان					۴/۶۹	۵/۳۳	۵/۴۹	۵/۴۵	۵/۷۵
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار					۵/۹۷	۷/۴۲	۷/۳۸	۷/۵۷	۷/۳۱
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات					۷/۰۰	۸/۱۳	۸/۵۷	۸/۸۱	۸/۵۰
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی					۴/۹۵	۶/۰۴	۶/۱۸	۶/۶۱	۶/۵۵
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی					۵/۱۴	۵/۲۲	۵/۱۵	۵/۳۹	۵/۱۱
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار					۵/۸۱	۶/۱۰	۶/۰۹	۶/۴۳	۶/۴۵
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار					۵/۴۷	۶/۴۱	۶/۳۵	۶/۶۷	۶/۴۷
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات					۶/۳۹	۶/۷۱	۶/۵۶	۶/۷۲	۶/۶۲
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها					۶/۸۳	۷/۶۶	۷/۶۷	۷/۸۶	۷/۶۱
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی					۵/۵۳	۵/۸۱	۶/۰۸	۶/۳۸	۶/۱۴
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)					۵/۵۹	۵/۸۳	۵/۹۱	۶/۰۹	۵/۸۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران					۵/۰۹	۵/۸۸	۶/۲۲	۶/۲۶	۶/۲۲
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار					۶/۰۹	۶/۶۱	۶/۳۹	۶/۷۷	۶/۵۵
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار					۵/۳۴	۵/۰۱	۵/۲۱	۵/۴۴	۵/۱۷
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران					۵/۹۷	۵/۸۹	۵/۷۷	۶/۰۶	۵/۸۴
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار					۵/۴۴	۵/۳۷	۵/۵۸	۵/۸۴	۵/۶۸
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار					۶/۴۶	۶/۳۳	۶/۲۳	۶/۶۴	۶/۶۰
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه					۶/۰۳	۵/۳۲	۵/۶۲	۶/۰۰	۵/۸۹
کمبود تقاضا در بازار					۵/۹۲	۵/۷۹	۵/۹۵	۶/۱۳	۵/۹۶
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز					۵/۵۴	۵/۵۲	۵/۸۸	۶/۰۵	۶/۰۶
کمبود نیروی کار ماهر					۴/۶۶	۵/۲۵	۵/۶۰	۵/۴۷	۵/۸۷
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت					۶/۷۶	۶/۵۴	۶/۴۳	۶/۴۷	۶/۳۶
محدودیت دسترسی به آب					۳/۱۹	۳/۷۷	۴/۰۹	۴/۱۷	۴/۲۵
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)					۴/۷۴	۴/۹۱	۵/۱۱	۵/۰۱	۵/۴۱
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی					۶/۱۱	۶/۳۶	۶/۴۹	۶/۷۹	۶/۴۴
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی					۵/۸۹	۶/۵۰	۶/۵۶	۶/۵۲	۶/۲۴

در جدول ۱۵ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک تعداد کارکنان قابل مشاهده است. عدد شاخص محیط کسب و کار در بنگاه‌هایی که بین ۱۰۱ تا ۲۰۰ کارکن دارند ۶/۱۳ محاسبه شده است که نشان‌دهنده وضعیت کسب و کار بهتر در این بنگاه‌ها نسبت به سایر بنگاه‌های اقتصادی است و عدد شاخص محیط کسب و کار در در بنگاه‌هایی با بین ۶ تا ۱۰ کارکن، ۶/۲۵ محاسبه شده است که این بنگاه‌ها دارای وضعیت بدتری در محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها ارزیابی شده‌اند.

همچنین بر اساس جدول شماره ۱۶ در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها بین ۱۱ تا ۱۵ سال است، نامساعدترین محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها با میانگین ۶/۳۲ اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی با کمتر از ۲ سال سابقه فعالیت اقتصادی هم، دارای مساعدترین وضعیت (۵/۷۰) محیط کسب و کار هستند.

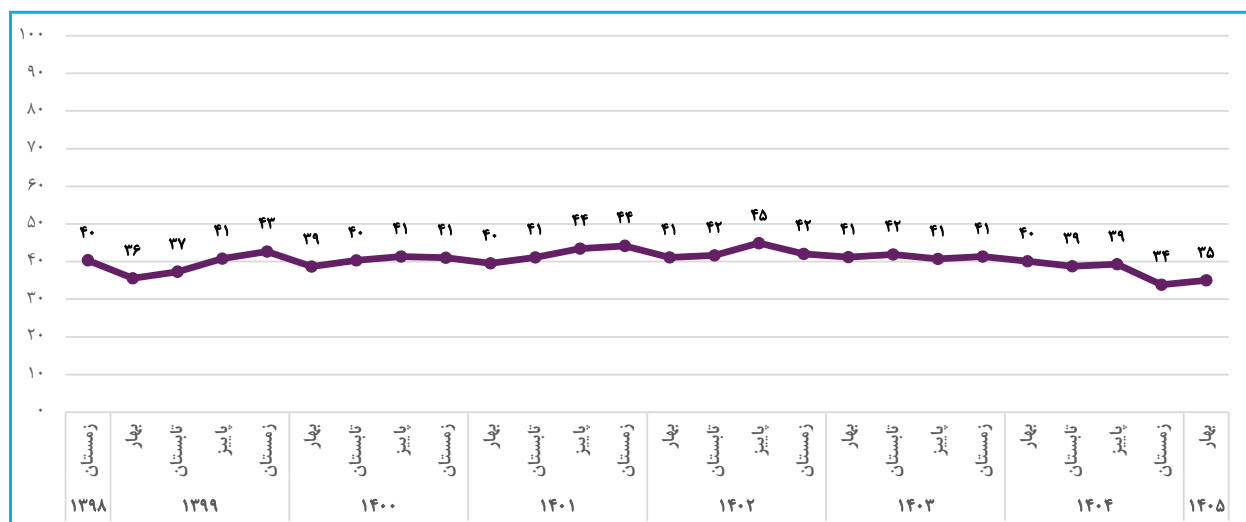
شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان

در جدول ۱۷، موانع و مشکلات کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان ارائه شده است. با توجه به جدول، پنج مشکل اولویت‌دار شرکت‌های دانش بنیان غیر قابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، بی ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار، دشواری تامین مالی از بانک‌ها، موانع در فرایندهای اداری و اخذ برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی و... هستند. با این حال مشاهده ارقام جدول نشان می‌دهد که برخی مشکلات این شرکت‌ها در مقایسه با سایر واحدهای اقتصادی کشور حادث‌تر است.

شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

در جدول ۱۸، مشکلات کسب و کار به تفکیک درصد ظرفیت فعالیت قابل مشاهده است. بر اساس نتایج بدست آمده بنگاه‌های اقتصادی مشارکت کننده در طرح (۲۸۶۴ بنگاه) به طور متوسط با ۳۵ درصد ظرفیت واقعی خود فعالیت داشته‌اند.

نمودار ۸. ظرفیت تولید (درصد) بنگاه اقتصادی

جدول ۱۷ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان

کل کشور	دانش بنیان	عنوان مولفه (موانع کسب و کار)
۴/۵۶	۴/۳۴	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۶/۲۳	۶/۸۰	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۵۵	۵/۶۶	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۳۷	۷/۶۲	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۸/۵۰	۸/۸۱	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۳۵	۶/۷۹	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۵/۱۹	۵/۱۳	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی
۶/۲۸	۶/۰۲	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۴۴	۶/۴۲	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار
۶/۶۳	۶/۱۹	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۶۷	۷/۵۴	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۶/۱۰	۵/۷۴	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۵/۹۰	۵/۷۵	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۱۵	۵/۹۰	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۵۵	۶/۵۴	وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
۵/۲۱	۴/۸۶	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۸۷	۵/۵۴	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۶۳	۵/۵۵	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۴۶	۶/۰۰	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۵/۷۵	۵/۸۴	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۹۶	۵/۵۳	کمبود تقاضا در بازار
۵/۹۲	۵/۴۰	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۶۱	۵/۸۶	کمبود نیروی کار ماهر
۶/۴۳	۶/۳۴	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۴/۱۱	۳/۷۰	محدودیت دسترسی به آب
۵/۱۸	۵/۲۸	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۴۹	۶/۴۳	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۴۱	۶/۷۹	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

جدول ۱۸ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار به تفکیک ظرفیت تولید بنگاه‌های اقتصادی

عنوان مولفه (موانع کسب و کار)	ظرفیت تولید بنگاه اقتصادی (درصد)			
	کمتر از ۳۰	۳۰ تا ۵۰	۵۰ تا ۷۰	بیشتر از ۷۰
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۶/۴۴	۶/۱۹	۴/۵۱	۴/۳۹
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۵۵	۶/۴۴	۶/۱۴	۵/۸۰
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۹۶	۵/۳۸	۵/۴۲	۵/۴۰
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۷۱	۷/۷۰	۷/۱۸	۶/۸۹
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۵۸	۸/۵۹	۸/۳۸	۸/۴۳
رویه‌های سخت‌گیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۴۱	۶/۵۹	۶/۲۹	۶/۱۴
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۲۴	۴/۹۹	۵/۲۵	۵/۲۷
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۲۷	۶/۳۴	۶/۲۳	۶/۲۷
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۹۰	۶/۴۷	۶/۳۰	۶/۰۸
رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۸۵	۶/۸۱	۶/۴۷	۶/۳۹
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۹۹	۷/۸۰	۷/۴۸	۷/۴۰
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۸	۶/۰۳	۵/۹۹	۵/۹۹
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۶/۰۸	۵/۶۴	۵/۹۲	۵/۹۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۴۲	۶/۱۳	۶/۰۳	۶/۰۴
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۷/۰۳	۶/۴۵	۶/۳۲	۶/۳۵
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۵۲	۵/۰۸	۵/۰۸	۵/۱۳
عرضه کالاهای و محصولات قاچاق در بازار ایران	۵/۹۳	۵/۸۲	۵/۸۱	۵/۹۰
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۸۷	۵/۵۳	۵/۵۱	۵/۵۸
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۷۵	۶/۴۴	۶/۴۳	۶/۲۲
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۵/۹۵	۵/۵۶	۵/۶۷	۵/۸۰
کمبود تقاضا در بازار	۶/۴۳	۵/۸۵	۵/۸۹	۵/۶۷
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۶/۱۹	۵/۷۴	۵/۹۱	۵/۸۳
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۵۵	۵/۶۷	۵/۶۰	۵/۶۴
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۶/۷۸	۶/۳۵	۶/۲۹	۶/۲۹
محدودیت دسترسی به آب	۴/۰۳	۴/۱۶	۴/۲۷	۴/۰۱
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)	۴/۹۹	۵/۵۲	۵/۲۳	۴/۹۸
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۹۴	۶/۴۹	۶/۳۵	۶/۱۹
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۸۴	۶/۴۵	۶/۲۵	۶/۱۱

ارزیابی فعالان اقتصادی از تاثیر جنگ بر کسب و کار

در اجرای دوره بهار سال ۱۴۰۵، تاثیر جنگ بر محیط کسب و کار مورد بررسی قرار گرفت. در این بررسی ۲۸۶۴ فعال اقتصادی، مشارکت کردند که شاخص تاثیر جنگ بر کسب و کارها مقدار ۷/۸۷ محاسبه شده است. که نشان می‌دهد، جنگ بر کسب و کارها تاثیر منفی داشته است. در ادامه در جدول شماره ۱۹ و ۲۰ ارزیابی فعالان اقتصادی از تاثیر جنگ بر کسب و کارها به تفکیک استانی و رشته فعالیت قابل ملاحظه است و نشان می‌دهد استان‌های لرستان، ایلام و بوشهر وضعیت نامناسب‌تری از تاثیر جنگ بر کسب و کار را گزارش کرده‌اند و استان‌های کرمان، گلستان و یزد شرایط مناسب‌تری را نسبت به بقیه استان‌ها داشته‌اند.

جدول ۱۹ - تاثیر جنگ بر رشته فعالیت‌های اقتصادی

بهار ۱۴۰۵	رشته فعالیت
۷/۹۸	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)
۷/۶۲	تولید صنعتی (ساخت)
۸/۷۱	آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه
۸/۲۵	حمل و نقل و انبارداری
۸/۲۱	اطلاعات و ارتباطات
۷/۹۹	فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی
۷/۴۵	کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری
۸/۵۰	آموزش
۸/۰۸	اداری و خدمات پشتیبانی
۷/۰۶	هنر، سرگرمی و تفریح
۷/۶۰	خدمات مربوط به تأمین جا و غذا
۷/۷۸	مالی و بیمه
۸/۴۰	استخراج معدن
۸/۳۷	ساختمان
۸/۰۷	سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۸/۳۳	املاک و مستغلات
۸/۲۹	سایر فعالیت‌های خدماتی

جدول ۲۰ - بخش ارزیابی فعالان اقتصادی از تاثیر جنگ در استان‌ها

استان	بهار ۱۴۰۵
آذربایجان شرقی	۷/۶۵
آذربایجان غربی	۷/۶۳
اردبیل	۷/۳۶
اصفهان	۷/۶۷
البرز	۷/۵۱
ایلام	۸/۹۷
بوشهر	۸/۹۶
تهران	۸/۳۱
چهارمحال و بختیاری	۸/۴۱
خراسان جنوبی	۸/۱۲
خراسان رضوی	۷/۷۸
خراسان شمالی	۷/۱۲
خوزستان	۸/۲۸
زنجان	۷/۷۱
سمنان	۷/۸۱
سیستان و بلوچستان	۸/۳۱
فارس	۸/۱۶
قزوین	۷/۲۱
قم	۷/۱۵
کردستان	۷/۳۰
کرمان	۵/۶۸
کرمانشاه	۸/۹۱
کهگیلویه و بویراحمد	۸/۴۸
گلستان	۶/۸۰
گیلان	۸/۹۱
لرستان	۹/۳۷
مازندران	۷/۵۴
مرکزی	۷/۷۵
هرمزگان	۸/۷۸
همدان	۷/۹۱
یزد	۶/۹۳